

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1894. Första Kammaren. N:o 30.

Lördagen den 28 april, e. m.

Kammaren sammanträdde kl 7 e. m.

Justerades ett protokollsutdrag för sammanträdet på förmiddagen.

Anmäldes och bordlades bevillningsutskottets betänkande n:o 20, angående vissa ännu oafgjorda frågor rörande tullbevillningen.

Fortsattes föredragningen af bevillningsutskottets betänkande n:o 17, angående stämpelafgiften.

1 punkten.

Utskottets förslag till förordning angående stämpelafgiften.

II Art.

8 §.

Afdelningen B).

Rubrikerna Afkomst eller annan förmån af fast egendom — Certeparti.

Godkändes.

Utskottets förslag att utesluta rubriken Depositionsräkning.

Herr Philipson: Då kammaren nu går att fatta sitt beslut angående Kongl. Maj:ts förslag om införande af åtskilliga nya skattesatser å hittills i vårt land skattefria objekt, ett förslag, till hvilket jag, herr talman, mine herrar, skall tillåta mig att i dess hufvudsak-

*Stämpel &
depositions-
bevis.*

*Stämpel å
depositions-
bevis.
(Forts.)*

liga del få yrka bifall, och hvilket förslag, som jag hoppas, äfven af denna kammare varder i dess hufvudsakliga del bifallet, skall jag tillåta mig att nämna, att jag, för min del, anser det vara skäl tillse så bestämma de nya skattesatserna, att ej desamma genom sin storlek allt för mycket betunga de mindre näringsidkarne, likasom att man icke heller bör öka kostnaderna och besvären för alla näringsidkare och den stora allmänheten genom att på de i den allmänna rörelsen mest och oftast förekommande affärshandlingar åsätta en staten tillkommande afgift.

Näringslifvet i vårt land har ännu icke hunnit den utveckling och näringsidkarne i vårt land hafva ej ännu i förhållande till sina risker och sitt arbete sådan fördel, sådana inkomster af sina näringar, att man redan nu bör beröfva dem den nytta och de lättnader, som dessa i den allmänna rörelsen begagnade och till den stora allmänhetens bekvämlighet införda handlingar och affärspapper verkligen medföra. Som kammaren lätt kan finna, menar jag med dessa handlingar anvisningar, invisningar och postremissvexlar. Detta framgår dessutom ur vid betänkandet fogad reservation. Visserligen skulle den inkomst, som Kongl. Maj:t afsett böra tillfalla statsverket, härigenom något minskas, men man har dock gjort en början och, enligt min tanke, en ganska god början, med att ålägga det rörliga kapitalet och den rörliga förmögenheten en skatt, hvilken, likaväl som den fasta förmögenheten och det fasta kapitalet, bör, enligt min åsigt, mera än hittills bidraga till fyllande af statsverkets ökade behof. Det har varit dessa åsichter och dessa tankar, som för några af oss ledamöter från denna kammare inom bevillningsutskottet varit genomgående och bestämmande, då vi, på samma gång vi reserverat oss emot det beslut, hvartill utskottets flertal kommit, icke heller kunnat tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag i alla dess delar.

Bland de kapitalplaceringar, som i vårt land företädesvis begagnas — en placering, som visserligen kallas rörlig, men dock är temligen fast — är insättningen på deposition i bankerna den allmännaste. Få länder kunna som vårt land uppvisa en sådan stegring af depositions-rörelsen och af beloppen af på deposition inestående medel. Den sista bankrapporten, den för 31 mars, upptager summan af de i riksbanken, aktiebankerna och i de enskilda bankerna inestående depositionerna till icke mindre än 322 millioner kronor! Man må väl tycka, att detta är en kapitalplacering och en kapitalplacering på det säkraste ställe som kan finnas, nemligen i riksbanken, i aktiebankerna och i de enskilda bankerna.

Det oaktadt har utskottet icke ansett sig böra förorda bifall till den del af Kongl. Maj:ts förslag, hvori hemställes, att en stämpel å depositionsbevis, utgående med 50 öre för hvarje påbörjad tusental kronor, skall åsättas. Det är något underligt och detta har äfven under debatten i utskottet påvisats, att, på samma gång som man vill åsätta en stämpelskatt af $\frac{3}{10}$ procent på obligationer, man fortfarande vill låta depositionsbevisen vara stämpelfria. Man har, då det framhållits och påvisats, hurusom goda skäl funnos för att sätta en stämpelskatt på depositioner likaväl som å obligationer, då den ena såväl

som den andra representerar ett mer eller mindre rörligt kapital, invändt, att obligationsförfallotiden i allmänhet är längre, än depositionsförfallotiden brukar vara. Man har deraf dragit den slutsatsen, att ett kapital, placeradt mot obligation, endast under en längre tid skulle drabbas af den å obligationen åsatta stämpelskatten — då deremot depositionsbevisen, hvilka ofta efter 4—6 månader betalas och omsättas — under samma tid drabbas af många förnyade stämpelkostnader. Jag tror dock icke, att alldeles så redan nu är och framdeles mera blir förhållandet. Man kan icke tänka sig, att dessa 322 millioner äro, så att säga, rörliga, d. v. s. att de flesta, så snart de insatt sina depositioner, genast åter uppsäga, ur bankerna uttaga och åter der insätta dem. Enligt min erfarenhet finnes det depositörer, som i många år haft sina depositioner i bankerna utan att någon enda gång hafva uppsagt dem.

Ser man saken ur rent nationalekonomisk synpunkt, behöfver jag icke för kammaren påvisa, hvarför man måste beklaga, att det ty värr inom vårt land finnas bra litet af våra goda och utmärkt goda obligationer fördelade på de mindre förmögnes händer. Visserligen ligga rätt stora belopp af dessa i kassor, i bankerna såsom säkerheter för grundfond och hos några större kapitalister, men de mindre förmögna lägga sig icke till med dem. Den mindre förmögne, med ett ringa kapital, af hvars afkastning han till stor del lefver, förskaffar sig icke en obligation eller flera, utan han sätter oftast in sina medel på deposition. Jag hemställer då, huruvida man bör uppmuntra ett sådant förhållande genom att sätta en stämpelskatt af $\frac{3}{10}$ procent på obligationer och låta depositionsbevisen gå fria. I andra länder är förhållandet helt olika.

Jag behöfver icke omtala för herrarne hvad i gårdagens tidningar stod att läsa om det nya af staden Paris utbudna lånet och huru detta lån högst betydligt öfvertecknades; men af hvilka skedde denna öfverteckning? Jo, af Frankrikes och staden Paris egna invånare. Bland dessa befunnos vara icke mindre än 300,000 personer, som tecknat endast en obligation hvar. Obligationen är icke större än 500 francs, motsvarande 350 kronor.

Under sådana förhållanden synes mig, som om man borde gå i en annan riktning än den af utskottet genom åsättande af stämpelskatt såväl å depositionsbevis som obligationer föreslagna och söka åstadkomma, att våra obligationer, i stället för att ytterligare kastas i marknaden utomlands, måtte komma att stanna inom landet och stanna äfven hos de små och mindre förmögna och för dem utgöra ett säkert kapital, hvarpå de få sin årliga och säkra ränta. Detta har för mig varit anledning nog att, då utskottet tillstyrkt en stämpelskatt på obligationer, yrka, att en sådan skatt äfven måtte åsättas depositionsbevis. Men då denna skatt icke genast och icke allt för hårdt bör drabba de mindre förmögna, har jag, i likhet med öfriga reservanter från denna kammare, yrkat, att en degression måtte ega rum, hvarför den ifrågavarande punkten borde lyda sålunda:

“*Depositionsräkning* hos bank eller bankir: bevis om insättning derå skall vid utgifvandet förses med stämpel af 50 öre för deponerad

*Stämpel å
depositions-
bevis.
(Forts.)*

*Stämpel å
depositions-
bevis.
(Forts.)*

belopp, som ej öfverstiger 1,000 kronor, och derutöfver 50 öre för hvarje påbörjad tusental kronor;

dock att bevis om insättning å depositionsräkning af belopp, ej öfverstigande 100 kronor, är fritt från stämpel, samt att dylikt bevis å belopp, som öfverstiger 100 kronor, men icke 300 kronor, skall försees med stämpel af 20 öre, och bevis å belopp, som öfverstiger 300 kronor, men icke 500 kronor, med stämpel af 30 öre“.

Jag får medgifva, att genom åsättande af en sådan stämpelafgift på depositionsbevis skulle man måhända visserligen i någon mån minska depositionsrörelsen i vårt land, men det förhållandet anser jag icke berättiga att helt och hållet från stämpelskatt fritaga ett papper, som dock representerar ett kapital, mer eller mindre rörligt. Jag tror för öfrigt, att stämpelbeläggning af depositionsbevis skulle leda derhän, att man något frånginge den nu ofta förekommande åtgärden att, då man tillfälligtvis icke behöfver penningarne, sätta in dem på kort tid å deposition, för att sedermera, då tillfälle bjudes, begagna dem till ändamål, som kanske synas något mera vinstgifvande, men måhända på det hela taget visa sig mindre säkra.

Skulle man lyckas att leda den stora allmänheten in på att köpa obligationer och hafva sitt lilla kapital fastslaget i dessa och hellre således föredraga att, som man säger, "sofva godt än äta godt", är detta för mig ytterligare ett godt skäl att äfven yrka åsättande å depositionsbevis af en stämpelskatt.

Vidare ber jag få nämna, då ju herr talmannen tillätit, att man får yttra sig äfven rörande öfriga punkter i betänkanedets 8:de § mom. b, att det synes mig, att åtskilliga af Kongl. Maj:t föreslagna affärspapper, såsom i den allmänna rörelsen allt för ofta förekommande och egentligen till den stora allmänhetens bekvämlighet införda, icke redan nu böra beläggas med stämpelafgift. Såsom af reservationen synes, hafva vi icke kunnat tillstyrka en stämpelskatt å anvisningar, invisningar och postremissvexlar.

På grund af hvad jag nu haft äran anföra, anhåller jag, herr talman, om afslag på utskottets förslag och bifall till den af mig, jemte några flere af denna kammars ledamöter, vid utskottets betänkande fogade reservation i denna punkt.

Herr Almgren, Oscar: Ehuru jag villigt erkänner, att den af reservanterna föreslagna stämpelskatten å depositioner är en väsentlig förbättring emot den af Kongl. Maj:t framlagda, tror jag dock, att denna fråga tål vid en närmare utredning. Det kan nemligen sättas i fråga, huruvida icke denna skatt skulle rättvisare och lämpligare kunna ordnas på så sätt, att, med bibehållande af 100 kronor såsom stämpelfria, man sedermera åsatte en stämpelafgift af 5 öre för hvarje påbörjad 100-tal kronor. Derigenom skulle de mindre beloppen icke blifva så hårdt betungade och sedermera fortgången rättvisare fördelad.

Det är äfven en annan omständighet, som bör tagas i betraktande. Det kan sättas i fråga, huruvida man icke borde göra skilnad emellan kortare depositioner, sådana på 30 å 60 dagar och sådana på 6 månader

och längre, ty äfven med den jemförelsevis låga stämpel, som reser-
vanterna föreslå, komma depositioner på smärre belopp och på kortare
tid sannolikt att hädanefter ytterst föga begagnas. Detta åter har
till följd, att dessa små belopp komma att ligga räntelösa till skada
för kapitalbildningen i landet. Nu kan man säga, att det är ju ingen-
ting, som hindrar dessa smärre depositörer att vända sig till spar-
bankerna. Men det blir dock en väsentlig skilnad deri, att detta rör-
liga kapital, som förut var insatt på en vanlig bank, omedelbart åter
utgick i rörelsen, då det deremot i sparbankerna fastläses uti inteck-
ningar. Äfven detta är, enligt min tanke, en omständighet, som bör
tagas i betraktande, och då denna fråga, som sagdt, dessutom tål vid
en närmare utredning, ber jag, herr talman, att få yrka återremiss af
den nu föredragna punkten.

Herr Cavalli: Det har, under den tid bevillningsutskottet haft
att yttra sig öfver Kongl. Maj:ts proposition beträffande stämpelskatt
på s. k. affärshandlingar, till bevillningsutskottet aflemnats åtskilliga
yttranden från affärsföreningar, handelsföreningar och dylikt, i hvilka
såsom en genomgående anmärkning emot Kongl. Maj:ts förslag, som
grundats på komiterades utlåtande om en proportionel stämpelskatt,
framhållits, att det sagnades bestämmelser, som gjorde den mindre
affärsrörelsen lindrigare beskattad än den större. Dessa anmärkningar
hafva af de utaf utskottets ledamöter, som ansett att någon stämpel-
skatt i ifrågavarande hänseende bort ifrågakomma, blifvit till fullo
uppmärksammade. Jag ber, att i detta hänseende få fästa uppmärk-
samheten derpå, att under det komiterades förslag upptager en pro-
portionel stämpelskatt af 50 öre för hvarje påbörjad tusental kronor,
utan någon frihet för de mindre beloppen, så afser reservationen i
nu förevarande fall, att vaxel är fri från stämpel, då beloppet ej öfver-
stiger 100 kronor, samt att vaxel å belopp, som öfverstiger 100
kronor, men icke 300 kronor, skall förses med stämpel af 20 öre och
vaxel å belopp, som öfverstiger 300 kronor, men icke 500 kronor,
med stämpel af 30 öre. Och derefter inträder en proportionel stämpel-
avgift å 50 öre för hvarje påbörjad tusental kronor.

Nu har den siste talaren sagt, att det vore lämpligare, att denna
stämpelskatt bestämdes till 5 öre för hvarje påbörjad 100-tal kronor,
och han har motiveradt detta dermed, att för de mindre beloppen
skatten skulle blifva mindre. Ja, det kan ju så vara. Då man inför
nya skatter, är det svart att säga hvilken form som man bör välja, men
det låter sig, emot den siste talarens argumentation, icke förneka,
att äfven de större beloppen få en mindre skatt. Ty efter det nu
föreliggande förslaget skulle exempelvis ett depositionsbevis på 1,100
kronor draga en stämpel af 1 krona, under det att det efter den siste
talarens framställning skulle draga en stämpel af endast 55 öre. Och
vi kunna föra detta vidare. Således finner man att de större beloppen
kunna få en mindre skatt. Det är för resten mycket svårt, att, så
här under en diskussion, bilda sig en bestämd mening om ett förslag,
som man endast antydningssvis hör. Jag skulle, i stort sedt, icke
hafva något emot att en återremiss komme till stånd och att en

*Stämpel å
depositions-
bevis.
(Forts.)*

utredning blefve verkställd, men jag är icke fullt förvissad om, att tiden medgifver det och att förhållandena äro sådana, att vi under denna riksdag kunna åstadskomma den, om frågan återremitteras till utskottet, i synnerhet som den siste talaren antydde såsom önskemål, att depositionsbevis under kortare tid skulle draga en lägre stämpelafgift än depositionsbevis under längre tid. Kammaren behagade finna, att det är en temligen invecklad och svår fråga, som den ärade talaren anvisat åt utskottet att lösa. Jag vill icke bestrida principens rättighet. Jag tror nog, att det har fog för sig, men jag ber få påpeka, att lösningen af denna fråga torde blifva mycket svår, äfven om utskottet och Riksdagen hade längre tid sig tillmätt, än de nu hafva. Det är under sådana förhållanden, jag huser en viss tvekan, huruvida det kan vara lämpligt att, med ett sådant program, återremittera denna fråga till utskottet.

Meningarne kunna vara delade och äro delade, huruvida stämpelskatt bör på vissa affärshandlingar införas, men det skatteobjekt, beträffande hvilket jag anser att meningarne borde vara minst delade, är just depositionsbevis. Det är med anledning häraf, som jag tror, att den af reservanterna föreslagna skatten å depositionsbevis har mycket skäl för sig. Äro vi ense om skattens befogenhet, så bör icke den ringa skillnaden i fråga om skattesatserna — ty, om jag rätt uppfattade den siste talaren, antydde han, att denna skillnad icke skulle vara så stor — förrycka målet, men om kammaren återremitterar ärendet till utskottet, torde icke vara fullt säkert, att utskottet hinner så utreda och formulera frågan, att den är färdig att föreläggas till denna riksdags afgörande.

Jag har under sådana förhållanden, herr talman, ansett mig böra yrka bifall till det af åtskilliga reservanter från denna kammare framlagda förslag till rubrik för depositionsräkningar hos banker och bankirer, hvilken reservation återfinnes på sid. 128 i utskottets betänkande.

Herr Törneblad: Det har på förmiddagen talats åtskilligt om angelägenheten för Riksdagen att i förevarande fall stå vid hvad den förut har uttalat. — För min del har jag icke kunnat dela den uppfattning, att det beslut, som fattades på förmiddagen, nödvändigt borde fattas så, därför att Riksdagen redan förut hade uttalat sig i saken, när detta skett i mångtydiga ordalag. I denna fråga gäller det, att taga fasta på ett bestämdt uttalande både af Kongl. Maj:t och af Riksdagen, som otvifvelaktigt bör tjena till ledning vid beslutets fattande, och det är den vid urtima riksdagen 1892 af Kongl. Maj:t i dess nädiga proposition och utskottet i dess betänkande, som sedermera inflöt i Riksdagens skrivelse, framställda grundsatsen, att denna nya skatteform, som träffar affärshandlingar, måste behandlas med den yttersta varsamhet. Detta uttalande förekom redan hos 1880—1882 års komité och har genomgått all diskussion om denna nya skatteform. Nu vill jag fråga, om det verkligen är öfverensstämmande med detta uttalande, att kammaren, då utskottet i själfva verket afstyrkt stämpelskatt på affärshandlingar i allmänhet, med undantag för obligationer, så godt som på rak arm bestämmer en sådan skatt

endast på grund af reservation. Utskottet säger alldeles uttryckligen, att "för sin del har utskottet, med hänsyn till redan beslutade ned-sättningar i den af Kongl. Maj:t för Riksdagen framlagda utgiftsstaten för nästa statsregleringsperiod, ansett sig kunna antaga, att stats-verkets inkomstbehof för berörda tid icke påfordra en utsträckt be-skattning å affärshandlingar, samt vid sådant förhållande funnit sig böra afstyrka anlitaudet för närvarande af denna skattekölla."

Nu vill jag icke fästa mig vid, att detta antagande redan strax vid början af diskussionen visade sig icke hafva fullt stöd, i det verkliga förhållandet, men hvad jag fäste mig vid är, att, då utskottet alldeles bestämdt har afstyrkt stämpelskatt på affärshandlingar, med undantag af obligationer, det är temligen gifvet — det kan ju hända att jag i det fallet misstager mig — att, under sådana förhållanden, diskussionen om det sätt, hvarpå denna nya beskattningsform skall tillämpas i det ena och det andra fallet, icke kan hafva varit så grundlig, som den skulle blifvit, i händelse flertalet bestämt sig för saken, då man helt visst hade egnat mera tid och uppmärksamhet åt sättet för sakens genomförande. Det är därför, som jag föreställer mig, att en återremiss i närvarande stund är så mycket mera af behofvet på-kallad, som man derigenom uppfyller hvad man förut i detta fall med fullt skäl framhållit såsom det viktigaste. Att det återstår så liten tid på riksdagen må nu vara ett godt skäl emot en återremiss, men då det gäller att införa nya och i viss mån, om icke betungande, så dock ganska besvärliga skatter på affärsrörelsen, då är det väl icke Riksdagen värdigt, att, för att bespara några dagar, slå döförat till för de framställningar, som göras om en fullständig utredning angående rätta sättet.

Det må nu så vara, att programmet, om det ställes, såsom det af en talare här brevid mig blifvit framställt, kanske blir för vidlyftigt, men det är ju icke nödvändigt, att utskottet accepterar den tanke, som af honom blifvit framkastad angående olika stämpel för depositioner å olika tid. Det fans dock deri en annan tanke, som väl icke skulle fordra en så långvarig och grundlig utredning, den nemligen, om en förhöjning med 5 öre för hvarje 100-tal kronor. Det har erkänts af utskottets ärade ordförande, att detta icke vore så farligt, men att deremot göra en skilnad på depositionsbevis på längre och kortare tid, det skulle blifva svårt nog. Jag kan således icke annat finna, än att det är med försigtighet och en varsam behandling af frågan öfverensstämmande, om kammaren nu återremitterar densamma. Jag vill tillägga, att just därför, att jag anser depositionsbevis vara en form, som lättare än andra handlingar kunna bära en skatt, är det så mycket mera skäl, att se till, att dessa bevis komma att bära skatten på ett riktigt sätt.

Jag skall således bedja, att få förena mig med dem, som yrka återremiss, hvilket yrkande, efter hvad som är mig bekant, äfven gjorts i Andra Kammaren.

Herr Almström: Jag kan icke se, att den siste talarens anmärkning om den behandling, han antog detta förslag hafva undergått

*Stämpel å
depositions-
bevis.
(Forts.)*

Stämpel å
depositions-
hevis.
(Forts.)

i utskottet, kan utgöra skäl för den återremiss han yrkat. Han har icke kunnat mot sjelfva innehållet af det förslag, som framstälts af reservanterna, göra någon anmärkning. Jag tror därför, att vi oakadt hans anmärkningar kunna fatta beslut, utan att gå till den återremiss, han yrkat, och hvilken skulle medföra en enligt mitt förmenande onödig tidsförlust.

Beträffande det af herr Almgren väckta förslaget, synes det vid första påseendet vara enklare, än det af reservanterna framställda. Men vid närmare eftertanke tror jag icke det är så enkelt i beräkningen, som det reservanterna påyrkat; och skulle dertill komma hvad herr Almgren anser böra ingå, neurligen att olika beräkningsgrunder böra uppställas för depositioner på olika tid, blir det ovilkorligen mera inveckladt och svårare att i praktiken tillämpa. Det, som här ifrågasatts, är så enkelt och och lätt begripligt, att det bör utan lång och vidlyftig utredning och utan alltför mycken tankeanstängning kunna fattas. Enligt herr Almgrens förslag, skulle äfven den inkomst, som komme att erhållas af denna skatt icke obetydligt reduceras. Ty på alla poster, som ligga mellan de jemna tusentalen, skulle endast en obetydlig stigning visa sig. Mellan 1- och 2,000 skulle enligt reservanternas förslag inträda en ökning af 50 öre och skatten uppgå till 1 krona redan vid det belopp, som öfverstiger 1,000 kronor, och så fortgå till och med 2,000 kronor. Enligt herr Almgrens förslag, skulle vid 1,100 kronor skatten ökas till 55 öre, vid 1,200 kronor, till 60 öre. Detta gör en ganska betydlig skilnad i inkomst inom hvarje tusental. Jag vågar uttala, att denna beräkning icke är så enkel som den af reservanterna föreslagna, och tager mig således friheten att yrka bifall till reservanternas förslag.

Herr Cavalli: Ett yrkande om återremiss är i och för sig ett yrkande, som temligen lätt vinner gehör, men ännu mer bör detta vara fallet efter den motivering en ärad talare på stockholmsbanken, herr Törnebladh, anförde. Han sade, att då utskottet affärdat frågan om affärsstämplar med de på sid. 20 i betänkandet förekommande orden, att utskottet "ansett sig kunna antaga, att statsverkets inkomstbehof för berörda tid icke påfordra utsträckt beskattning å affärshandlingar, samt vid sådant förhållande funnit sig böra afstyrka anlitaudet för närvarande af denna skattekölla", så fann han, äfven om denna förutsättning icke var riktig, att det dock icke var Riksdagen värdigt att fatta beslut i en sådan fråga, förr än den fått en närmare utredning och ville på den grund återremittera den till utskottet.

Det är ju dock så, att en komité i denna fråga afgifvit ett förslag, som motiverats och, så godt komiterade kunnat, fullständigt motiverats, att Kongl. Maj:t deröfver hört kammarrätten och statskontoret, samt att, sedan dess embetsverk afgifvit utlåtande, ärendet beredts af finansministern. Vidare har jag rätt att tillkännagifva att, äfven om denna generella fras inkommit i utskottets betänkande, har dock om denna fråga i utskottet förts en detaljerad diskussion. Det låter således icke säga sig med fullt fog, att icke ärendet blifvit beredt. Det har blifvit beredt. Här gäller blott att välja, om vi vilja hafva stämpel på depo-

sitionsbevis eller icke, eller om vi vilja bygga på den af herr Almgren angifna grunden, eller den af reservanterna föreslagna: något annat yrkande har icke blifvit framställt. För min del har jag redan angifvit min ställning i frågan.

*Stämpel &
depositions-
bevis.
(Forts.)*

Hans excellens herr statsministern Boström: Det yttrades af en ärad ledamot på stockholmsbänken, att utskottet helt kort förklarar, att det belopp, som genom stämpelskatten skulle åstadkommas, icke vore behöfligt, och att han icke så mycket fäste sig dervid. Mig vill det synas, att det är af största vigt att fästa sig vid, att det vid verkställda beräkningar visat sig, att detta belopp verkligen är behöfligt. Ty endast den omständigheten, att en skatt är behöflig, kan berättiga dess uttagande.

Samme talare nämnde vidare, att såväl i den kongl. propositionen till urtima Riksdagen som i utskottets förslag och sedan i Riksdagens skrifvelse var antydt, att man borde gå tillväga med den yttersta varsamhet. Jag vill hemställa till eder, mine herrar, om icke denna varsamhet blifvit iakttagen! Den är åtminstone så till vida fullständigt iakttagen, att den stämpelskatt, som är föreslagen, skulle komma att utgå med ytterst låga belopp i jämförelse med den i andra länder utgående stämpelskatt, äfven med inberäkning af arfsskatten.

Såsom herrarne finna af statsverkspropositionen, har för 1895 stämpelskatten beräknats till 6 millioner, hvilket på Sveriges 4,800,000 invånare gör 1 kr. 25 öre per hufvud. Om jag icke tager med arfsskatten, som är beräknad till en million, hafva vi alltså kvar 5 millioner, eller ungefär 1 krona per hufvud, en stämpelskatt, som om man jämför den med andra land, der sådan skatt uttages, måste betraktas såsom ytterst låg.

Här har vidare talats om, att denna stämpel borde uttagas på annat sätt, efter 5 öre på 100 kronor i stället för med 50 öre på 1,000 kronor. Det låter sig visserligen göra på små belopp, men, då depositioner oftast gå på högre belopp, torden I finna, mine herrar, att detta sätt icke fullt lämpligt. Omöjligt lär det väl också blifva att bestämma skattebeloppet efter den olika tid, på hvilken depositionen göres. Det är, synes mig, icke att befara — äfven om man icke skulle finna det fördelaktigt att sätta in penningarna på kort uppsägningstid — att penningarna skulle blifva liggande i kassaskrinet utan att komma den allmänna rörelsen till godo. Jag vill erinra om, att den, som icke vill begagna postsparbanken eller andra sparbanker, har tillfälle att begagna upp- och afskrifningsräkning, der han utan afgift har att påräkna ränta och hvarigenom medlen komma rörelsen tillgodo. Då dessutom, såsom här föreslagits, blifvit ifrågasatt en depression, så att de minsta depositionerna skulle blifva fria och de mindre också draga en väsentligt lägre afgift, synes det mig, som om all möjlig hänsyn blifvit tagen till de små besparingarna, hvilka dessutom, såsom herrarne torde hafva klart för sig, i regel gå till sparbankerna och icke insättas på deposition.

Beträffande denna rubrik vågar jag således anhålla, att kammaren behagade bifalla hvad reservanterna föreslagit. I fråga om depressionen har jag intet att erinra.

Stämpel å
depositions-
bevis.
(Forts.)

Herr Törneblad: Med anledning af hvad hans excellens herr statsministern nyss yttrade ber jag få fästa kammarens uppmärksamhet derpå, att hvad jag anförde rörande utskottets framställning om det förmodade eller icke förmodade behovet rigtade sig icke på sjelfva saken utan på den behandling, som till följd deraf kommit denna punkt till del i utskottet. Jag antog nemligen, att, då ett afstyrkande var så godt som på förhand gifvet, detta måste influera på sjelfva utredningen af ärendet. Och, långt ifrån att underkänna det behof hans excellens herr statsministern talade om, har jag tvärtom gifvit ett uttryck af erkännande deråt, då jag sagt, att en skatt på depositionsbevis skulle kanske lika väl kunna förekomma som på obligationer. Men jag har trots, att varsamheten skulle sträcka sig äfven till behandlingen af sättet för denna skatts uttagande. Och då här framstälts ett bestämdt förslag i det syftet, hvilket förslag alltid har åtskilligt för sig, undrar jag, om detta förslag, mot hvilket invändningar gjorts, verkligen egnar sig för en primär behandling i kammaren, eller om det icke vore bättre, att denna primärbehandling skedde inom utskottet. Detta är innehållet i mitt yttrande. Jag har också låtit berätta mig, att inom kammaren två mycket framstående ledamöter, den ene särskilt ledamot i bevillningsutskottet, yrkat återremiss.

Herr Rudebeck: Såsom kammaren behagade finna, har jag låtit anteckna, att jag icke deltagit i den slutliga behandlingen inom utskottet af vissa delar af betänkandet. Så är förhållandet beträffande den punkt, hvarom fråga nu är; men vid den förberedande behandlingen deraf anslöt jag mig till reservanternas åsigt och beder sålunda att få yrka bifall till reservationen.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att beträffande den af utskottet vidtagna åtgärd att i förevarande förslag utsluta rubriken "*Depositionsräkning*" yrkats: 1:o af herr *Philipson*, att kammaren, med underkännande af berörda åtgärd, skulle bifalla det förslag, som i denna del framstälts af honom och herr *Cavalli* m. fl. i deras reservation å sid. 128 i utskottets betänkande, och 2:o återremiss.

Sedermera gjorde herr talmannen propositioner i enlighet med dessa båda yrkanden och förklarade sig finna propositionen på bifall till herr *Philipsons* yrkande vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr *Cederberg* begärde votering, i anledning hvaraf, och sedan till kontraposition dervid antagits godkännande af utskottets förslag om utslutande af ifrågavarande rubrik, uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som vill, att kammaren, med underkännande af bevillningsutskottets åtgärd att i § 8 B af förslaget till förordning angående stämpelafgiften utsluta rubriken *Depositionsräkning*, skall bifalla det

förslag, som i denna del framstälts af herrar Cavalli och Philipson m. fl. i deras reservation å sid. 128 i utskottets betänkande n:o 17, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, godkännes utskottets förslag om uteslutande af denna rubrik.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—80;
Nej—26.

Härefter erhöll herr Cederberg på begäran ordet och yttrade: Jag skall bedja att mot det nu fattade beslutet få anföra min reservation på den grund, att under debatten hade faktiskt endast två yrkanden förekommit, nemligen antingen på återremiss eller bifall till det af herr Philipson väckta förslaget. Det kunde således enligt mitt förmenande icke gerna komma i fråga annat, än att till kontraposition vid denna votering skulle antagas yrkandet på återremiss; och från den plats jag intager i kammaren var det mig omöjligt att för det sorl, som egde rum omkring talmansbordet för min del höra, huruvida proposition verkligen framställdes om återremiss eller huru denna proposition lydde. Jag har på det sättet blifvit tvingad att rösta för en åsigt, som jag icke hyllar; och det är på grund deraf jag önskat få till protokollet antecknad, huru förhållandet tillkommit.

Rubrikerna Fraktslut — Jordafsöndring.

Godkändes.

Utskottets förslag att utesluta rubriken Kapitalräkning.

Herr Cavalli: Då kammaren nyss i afseende å depositionsräkning fattat beslut i öfverensstämmelse med utskottets hemställan, torde kammaren behaga besluta, att den i Kongl. Maj:ts proposition förekommande rubrik: "*kapitalräkning: bevis om insättning*" lika med bevis om insättning på *depositionsräkning*" ock må bifallas. Och om proposition på bifall till den får jag således anhålla.

*Stämpel å
bevis om
insättningar
å kapital-
räkning.*

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att derunder endast yrkats, att kammaren, med afslag å

utskottets hemställan om uteslutande af rubriken "*Kapitalräkning*", skulle godkänna hvad Kongl. Maj:t föreslagit beträffande denna rubrik.

Härefter gjordes propositioner, först på godkännande af utskottets åtgärd att utesluta rubriken "*Kapitalräkning*" samt vidare på bifall till nyssnämnda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Rubrikerna Köp af fast egendom — Obligation.

Godkändes.

Rubriken: *Postremissvexel.*

Herr Cavalli: Jag skall anhålla, att behandlingen af den i den kongl. propositionen efter "*obligation*" förekommande rubrik "*Postremissvexel*" uppskjutes, till dess kammaren fattat beslut beträffande rubriken "*Vexel*".

Denna hemställan bifölls.

Rubrikerna Premieqvittens — Skogsafverkning.

Godkändes.

Rubriken: *Skuldebref.*

Stämpel å
skuldebref.

Herr Philipson: I afseende å skuldebref har utskottet afstyrkt Kongl. Maj:ts förslag. Vi några denna kammares ledamöter i bevillningsutskottet hafva deremot reserverat oss och tillstyrkt Riksdagen antaga Kongl. Maj:ts förslag så till vida,

att skuldebref skall, då det såsom fordringsbevis utlemnas, förses med stämpel af 50 öre fritt för föreskrifvet kapitalbelopp, som ej öfverstiger 1,000 kronor och derutöfver 50 öre för hvarje påbörjat tusental kronor. Men sedan fortsätta reservanternas i sin tillstyrkan

"dock att skuldebref å belopp, ej öfverstigande 100 kronor, är fritt från stämpel, samt att skuldebref å belopp, som öfverstiger 100 kronor men icke 300 kronor, skall förses med stämpel af 20 öre och skuldebref å belopp, som öfverstiger 300 kronor men icke 500 kronor, med stämpel af 30 öre.

Sökes på grund af skuldebrefvet hos offentlig myndighet in-teckning eller betalning, skall skuldebrefvet förses med särskild stämpel af 25 öre för hvarje fulla 100 kronor af det kapitalbelopp, för hvilket in-teckning eller betalning sökes;

dock är skuldebref fritt från sistnämnda stämpelafgift, då på grund deraf fordran bevakas i konkurs eller in-teckning sökes i jernväg".

Som kammaren behagade finna, skiljer sig reservanternas förslag således delvis från Kongl. Maj:ts förslag och alldeles från utskottets.

Kongl. Maj:t har nemligen hemställt att en stämpel af 50 öre skall åsättas hvarje skuldebref, som icke öfverstiger 1,000 kronor, och der- efter ytterligare 50 öre för hvarje påbörjad tusental kronor. Utskottet har för sin del ansett, att skuldebref skulle vara stämpelfria.

*Stämpel å
skuldebref.
(Forts.*

Jag ber emellertid först att få bemärka, att förhandlingarna om skuldebref under flera dagar pågått i bevillningsutskottet, att utskottet dervidlag icke endast haft att behandla Kongl. Maj:ts proposition och det af reservanterna framställda förslaget utan äfven flera andra förslag, som der framkommit, och att sålunda ärendet icke kan sägas icke vara förberedt, utan att frågan åtnjutit en noggrann behandling uti utskottet. Jag nämner detta, på det icke samma framställning om återremiss som under den föregående debatten om en annan punkt i Kongl. Maj:ts förslag om stämpelskatten yrkades med fog här bör kunna göras. Ty jag hoppas, att mina kamrater inom bevillningsutskottet instämma med mig deruti, att förhandlingarna om stämpel- skatt å skuldebref varit vidtgående, djupgående och mycket lång- variga.

Då man tänker på hvad benämningen skuldebref innefattar, måste man besinna, att lika väl som obligationer och depositioner äro skuldebref, böra ju vanliga skrifna skuldebref hemfalla under samma kategori. Skilnaden mellan tryckta eller graverade skuldebref och handskrifna dylika bör icke vara så stor, att endast därför, att obligationer och depositioner äro tryckta eller graverade, de skola stämpelbeläggas, medan en skuldsedel, som vanligen är handskrifven, skall gå fri. Det har invändts, att i allmänhet äro skuldsedlar ställda på kort tid. Ja, derom kan man tvista, och det är väl en fråga, som ingen kan afgöra, ty någon statistik i detta hänseende kan icke förebringas. Men man torde icke kunna förneka, att äfven handskrifna skuldebref kunna finnas vara utelöpande i årtionden, utan att skulden blifver gulden, och ny revers sålunda ej behöfver utfärdas samt med ny stämpel be- läggas. Det har af några inom utskottet invändts, att vanligen en revers lemnas ut på två, tre månaders förfallotid. Då man behöfver ett nytt lån, kanske på några dagar eller månader, är man sålunda nödsakad åsätta stämpel äfven på det nya lånet. Detta kan ju delvis vara rätt, för så vidt man föreställer sig, att flertalet utelöpande skuldförbindelser verkligen äro af denna art och hafva sådan kort förfallotid. Men jag tror mig kunna påstå, att de skuldsedlar, som representera de största skuldsummorna i vårt land, deribland äfven finnas s. k. handskrifna partialförbindelser på flera millionlån, stanna ute flera tiotal af år och, om Riksdagen bifaller Kongl. Maj:ts förslag, stämpelbeläggas dessa papper endast för en gång.

Reservanterna hafva här liksom vid depositionsbevis tagit hänsyn och ganska afsevärd hänsyn till de personer, som till följd af sin näring, sitt jordbruk eller andra förhållanden oftare taga mindre lån vid behof. Reservanterna hafva således föreslagit, att skuldsedlar till belopp af 100 kronor skola gå stämpelfria, att, så snart beloppet går öfver 100 kronor men icke öfverstige 300 kronor, de skola förses med stämpel af 20 öre, och då det öfverstiger 300 kronor men icke 500 kronor med stämpel af 30 öre. Det torde icke vara någon, som kan

Stämpel å
skuldebref.
(Forts.)

säga, att detta blir betungande för det mindre näringslivet; jag vågar äfven påstå att för de större näringarne den föreslagna stämpelskatten å skuldsedlar ej heller så blir. Jag skall tillåta mig framdraga endast några exempel härpå bland de många, som kunna anföras.

Om man tänker sig en mindre näringsidkare eller en mindre handverkare, som har en affär, der han omsätter låt oss säga för 30,000 kronor om året; om vi fördela denna omsättning på de fyra kvartalen med 7,500 kronor i kvartalet och han eger 5,000 kronor, hvilket han ju bör ega, då han har en sådan rörelse, skulle hans lånesumma på hela året uppgå till 25,000 kronor, fördelad naturligtvis på 4 gånger tagna lån å kronor 6,250 hvardera, om han tager dessa lån på 3 månader. Den stämpelskatt, som han för denna summa skulle betala, blir sannolikt icke stor, den utgör kronor 12,50 för år.

Se vi derefter på den stora rörelsen, som utövas af våra stora bolag, våra stora näringsidkare, så hafva många af dem en tillverkning eller försäljning på kanske $3\frac{1}{2}$ å 4 millioner, och jag gissar de fleste af dessa äro så situerade, att de ega en millions kapital, som de kunna använda till sin rörelse, de behöfva sålunda endast diskontera sina affärsveklar, hvilka man kan antaga belöpa sig till 2 millioner kronor, och taga sedan lån på en million. Hvad skulle då den af Kongl. Maj:ts föreslagna och af oss tillstyrkta stämpeln å skuldsedlar och vekar för dessa stora näringsidkare, som hafva en försäljning för belopp af cirka $3\frac{1}{2}$ å 4 millioner, utgöra? Jo, mine herrar, den gör för hela året 1,500 kronor! Då man hör, att den föreslagna stämpelskatten, som måhända vid första påseendet synes något stor, i sjelfva verket hvarken för de stora eller små näringsidkarne kommer att göra någon afsevärd minskning i deras rörelse eller deras inkomster, synes det mig, som om man icke borde allt för mycket motsätta sig, att äfven denna del af det rörliga kapitalet liksom så många andra må bidraga till fyllande af statsverkets ökade behof.

Herr talman, jag anhåller på grund af hvad jag nu sagt få yrka bifall till den af herrar Cavalli, grefve Klingspor, Nisser, Stephens, Almström, Rudebeck, Weinberg, Berg, grefve Wachtmeister och mig afgifna reservationen.

Herr Annerstedt: Den siste talaren slutade med hvad som i Kongl. Maj:ts proposition i afdelningen om stämpelskatten utgör början, nemligen att den skatt, hvarom nu är fråga, skulle vara en skatt, som träffade det rörliga kapitalet. Det må nu förhålla sig med stämpelskatt på öfriga affärshandlingar, huru det vill; det är dock en erfarenhet, som jag tror att ingen skall kunna vederlägga, att den stämpelskatt å skuldebref, som här föreslås, i ett långt öfvervägande antal fall icke kommer att träffa det rörliga kapitalet utan blott öka låneomkostnaderna för sådana personer, som sakna eget kapital och behöfva upplåna sådant. Den siste talaren, hvilken är en erfaren bankman, kan nog upplysa, att det finnes något, som heter låneomkostnader, och att långgivaren alltid upptager ersättning för sådana af dem, hvilka behöfva låna penningar. Detta tror jag är en så allmän regel här i landet, att de undantagsfall, som en eller annan af

herrarne skulle kunna uppgifva, är ett försvinnande antal. Anledningen härtill är uppenbarligen den, att här i landet är kapitalet ej så stort, men lånebehovvet så mycket större. Följaktligen är det för närvarande så — fast det vore att hoppas att detta förhållande snart förändrades — att det är långifvaren, som egentligen bestämmer lånevilkoren, och om lånehandlingen skall åsättas stämpel, får helt säkert låntagaren betala den. Detta tror jag, att erfarenheten skall vitsorda, och oakadt statsrådsprotokollet yttrar att, "om ock, på sätt embetsverken anmärkt, vårt land är jemförelsevis kapitalfattigt, följer deraf icke i och för sig, att efterfrågan efter kapital hos oss skulle vara relativt större än i andra länder, och således af denna orsak företrädesvis låntagaren drabbas af stämpelafgiften för skuldebref", förstår jag dock icke, huru det kan vara möjligt att, om man först erkänner att vårt land är kapitalfattigt och icke kan bestrida att vårt land i jemförelse med andra länder är ett mycket skuldsatt land, man icke tvingas till medgifvandet, att efterfrågan på kapitalet här måste vara större än i andra land. Och därför tror jag också, att om de, hvilka sysselsatt sig med bankaffärer, vilja lemna en jemförelse mellan våra bankräntor och motsvarande räntor i andra land, skall man nog erfar, att lånesökande här i landet få i allmänhet betala högre ränta än i andra vesteuropeiska länder. Under sådana förhållande är redan från denna sidan sedt den föreslagna skatten å skuldebref en sådan skatt, som alls icke uppfyller det dermed åsyftade ändamålet, och följkaktligen synes böra af Första Kammaren och af Riksdagen afslås. Men äfven om man betraktar saken från annan sida, synas mig mycket giltiga skäl tala för att ej upptaga denna form af stämpelskatt. Den förste talaren anförde ett slag af skuldebref, nemligen då de stora kapitalisterna utfärda sina förbindelser, hvilka mer eller mindre likna obligationer, och framhöll, att när man lagt skatt på obligationer, synes konsekvensen fordra, att man också beskattar en annan form af skuldförbindelser med samma innehåll som obligationen. Men antalet af den sortens skuldebref är försvinnande litet mot de andra formerna af skuldebref, som i vårt land förekomma. Utom de i banker och kassor belånade skuldebref, å hvilka dessa penningeinträttningar alltid skulle komma att låta låntagaren erlægga stämpeln, utgöras skuldebrefven till långt öfvervägande antal af större eller mindre förbindelser, der den ene enskilde personen lånar den andre en mindre summa pennningar på längre eller kortare tid. Nu föreskrifver författningen, att alla dessa skuldsedlar skola vid utfärdandet förseas med stämpel. Ansen I, mine herrar, lämpligt att införa en skatteform, som skulle medföra, att personer på landsbygden, om de vilja låna sin granne t. ex 200 kronor, skola, derest de vilja undgå dryga böter, nödgas begifva sig till en stämpelförsäljare för att skaffa de 2- å 3-kronorsstämplar, hvarmed reversen skall förseas?

Det skulle förefalla märkligt, om statens behof skulle vara så stora i denna stund efter en sjuttioårig fred, att vi nödgas acceptera skatteformer, som i andra länder, der förhållandena göra dem mycket mindre tryckande än hos oss, varit framkallade af behofvet i följd af stora och långvariga krig. Jag föreställer mig icke, att vår budget

*Stämpel å
skuldebref.
(Forts.)*

för att gå ihop skall behöfva att skuldebref beläggas med stämpel. Då jag nu ser på de straffbestämmelser, hvarom en följande paragraf i förslaget innehåller föreskrift, förefaller det mig ej lämpligt att genom införande af denna skatteform skapa hundratals förbrytare i samhället, hvilkas förseelser visserligen i allmänhet icke blifva åtalade, men i stället gifva en ypperlig anledning till att vid yppad öcnighet i andra afseenden trakassera motparten. Jag tänker mig t. ex. två grannar på landsbygden, hvilka kommit i tvist om t. ex. en nedfallen gärdesgård eller dylikt. Tvisten utageras vid domstol och den tappande parten försummar ej att, ledd af sin hämdblystnad, anmäla för vederbörande, att han varit vittne till, hurusom hans motpart en gång utfärdat ett skuldebref utan att låta i vederbörlig ordning stämpelbelägga detsamma. Detta är en användning, hvartill den föreslagna stämpelskatten väl lämpar sig. Några penningar till ett nämnvärdt belopp tror jag ej i följd af denna skatt skulle komma att tillflyta statskassan. Jag yrkar därför bifall till bevillningutskottets förslag i denna punkt.

Herr Almqvist: En talare på östgötabanken har anfört några exempel i afsigt att ådagalägga, hurusom den föreslagna skatten på skuldebref ej i sig sjelf skulle blifva af någon betydighet, den skulle ej blifva hög utan ganska låg.

Det spelar för mig ingen roll, antingen skatten blefve hög eller låg. För mig gäller här blott, huruvida principen är riktig, om den är rättvis eller orättvis.

Jag kan väl förstå, att obligationer och depositionsbevis böra beläggas med stämpel, och deremot har jag ej haft något att erinra, ty denna stämpel är skatt på en verklig förmögenhet. Deremot, om man lägger stämpel på skuldebref, vore det att beskatta fattigdomen, och på dessa grunder jemte de skäl, som af herr Annerstedt anförts, yrkar jag bifall till utskottets hemställan i denna punkt.

Hans excellens herr statsministern Boström: Mig förefaller det såsom en egendomlig inkonsequens, om, sedan man lagt skatt på depositionsbevis, man skulle låta vanliga skuldebref gå fria.

Man söker med stämpelbeskattningen finna det rörliga kapitalet, när helst det visar sig, och otvifvelaktigt är det fallet, när det genom skuldebref öfvergår från en till en annan.

Man har sagt, att i vårt land skulle denna skatt drabba den lånesökande. För min del bestrider jag att detta alltid skulle blifva fallet. Tvärtom tror jag, att då papperet är godt, är det i vårt land oftast den långifvande, som är angelägen om att komma åt det. Det är ett faktum att våra penningeinträttningar hafva svårt att på ett godt sätt placera sina penningar, och vid sådant förhållande lär nog täflan dem emellan föranleda dertill, att afgiften drabbar långifvaren och ej låntagaren. Alla, som haft något att göra med våra penningeinträttningar i Stockholm veta, huru svårt det är att vid beläning af första klassens papper kunna erhålla en någorlunda god ränta. För sämre papper blifver naturligtvis räntan högre i samma mån som

säkerheten är mindre, och naturligtvis kommer denna gamla regel att hafva sin tillämpning äfven här, så att låntagaren nog torde få vidkännas stämpeln.

*Stämpel å
skuldebref.
(Forts.)*

Hvad nu landsbygden beträffar, tviflar jag på att det kommer att tillgå så, som är ärad talare på stockholmsbänken nyss anförde, eller att man vid utlåning af penningar i allmänhet ej skulle stämpelbelägga skuldedeln, men att, om någon till följd af afundsjuka, illvilja och hvarjehanda dylik anledning komme i delo med långgifvaren, detta skulle gifva anledning till angivelse och trakasserier. Jag vågar bestrida riktigheten af detta antagande. Hvad angår svårigheten att erhålla stämplat, är jag öfvertygad om att så småningom skulle på landsbygden utbildas sig den praxis, att man hos de personer, som hafva socknens affärer om hand, skulle kunna utan ringaste svårighet få sitt behof fylldt i detta afseende. Den saken torde i sjelfva verket ej blifva synnerligen svår att reglera.

Det sades af samme talare, att det vore egendomligt, om vi efter sjuttio års fred skulle behöfva tillgripa sådana skatteformer som denna. Det kommer sig deraf, att vi behöfva dessa skatter, sedan vi skrivit af andra såsom olämpliga betraktade skatteformer.

Jag hemställer om bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Herr Törneblad h: I den riksdagsskrivelse, som afläts i november 1892 och der nödvändigheten af varsamhet i beskattningsväg särskildt framhålles, säges också uttryckligen, att dessa nya skattekällor skulle anlitas först under "ett senare stadium" af statsregleringsperioden. Det kan ju visserligen sägas, att 1894 i maj är ett senare stadium än november 1892, men när man tänker på det program, som lades fram i november 1892, är det svårt att få uttrycket "ett senare stadium" tillämpadt på en skatt, som föreslås i maj 1894. Men dermed må nu vara huru som helst. Det kan ju hända, att vi hafva behof af denna skatt i vissa fall. Låtom oss se till huru den träffar.

Man har sagt och det har upprepats flerfaldiga gånger förut både i dag och vid föregående tillfällen, att man genom dessa stämplat på affärshandlingar söker träffa det rörliga kapitalet och kapitalet just såsom rörligt, d. v. s. just vid dess öfvergång från den ene till den andre. Det går nog för sig hvad t. ex. depositionsbevis beträffar, der träffar man verkligen kapitalet vid öfvergången. Depositionsbevis utfärdas nemligen af sådana anstalter, hvilka tydligen måste ställa sig till efterrättelse gällande stämpelförfattning. Hurdant är deremot i detta afseende förhållandet med skuldebref? De utfärdas af personer, som icke äro i sin ställning tvungna dertill eller äro i samma förhållande till stämpelförsäljare och dylika. Man har förut afböjt denna beskattning å skuldebref. Det var väl också med afseende derpå, som i reservationer mot 1880—1882 års skattekomité de mycket försigtiga landtmännen Carl Ifvarsson och Ola Andersson bestämmt opponerade sig mot stämpelskatt på sådana handlingar, hvilka ej skola uppvisas inför domstol eller annan myndighet. Om vi nu verkligen också åsatt obligationerna stämpel, så är dock förhållandet något olika här. Ty

*Stämpel å
skuldebref.*
(Forts.)

hvad obligationerna angår, äro de verkligen ett rörligt kapital, som oftast går ur den ena handen i den andra *sålunda*, att man kan träffa det med stämpeln, men att med stämplor träffa skuldsedlar komme att falla sig betydligt svårare, och, såsom min granne till höger nämnde, det är alls icke någon omöjlighet, att många personer mot deras vilja komme att göra sig skyldiga till förseelser mot lagens föreskrift, hvilka förseelser visserligen ej alltid skulle beifras, men som också blefve en anledning till slapphet i uppfattningen af lagens helgd och betydelse.

Jag instämmer med herr Annerstedt och yrkar bifall till utskottets förslag i denna punkt.

Herr Philipson: Jag kan ej finna annat — och det har icke heller blifvit af någon motsagdt — än att det vore en uppenbar orättvisa att belägga de tryckta och graverade förskrifningarne eller skuldebrefven med stämpel, men fritaga de handskrifna. Man har anförjt såsom skäl för afslag å förslaget om stämpelbeläggning af skuldebref, att det vanliga är, att låntagarne, de som utfärda skrifna skuldförbindelser, skola få betala stämpeln, men att bankerna nog visste att skydda sig mot denna stämpel; man har ju likväl ansett, att den *långifvare*, som sätter in på deposition, der bankerna således blifva *låntagare*, bör betala stämpeln. Jag frågar de ärade talarne på stockholmsbänken, som föra denna talan, huruvida de äro säkra på att icke våra banker, som äflas om att hafva stora depositioner, kunna blifva nödsakade att se till att deras depositionsbevis äro försedda med stämpel, innan de utsläppa dem och sålunda såsom varande låntagare äfven sjelfve få betala stämpel.

Från talaren å stockholmsbänken framhölls äfven, att de mindre landtbrukarne skulle blifva mycket betungade af denna stämpelskatt. Jag ber att få i detta fall hänvisa till reservationen, enligt hvilken skuldebref å mindre belopp än 100 kronor äro fritagna från stämpel. Om en landtbrukare vill skydda sig för de 20 öre, som drabba en revers på 200 kronor, kan han nog konsten att skriva två reverser, hvardera å 100 kronor, och således har han dem fria från stämpel.

Då jag finner det vara en uppenbar orättvisa att med stämpel belägga åtskilliga skuldebref såsom depositionsbevis och obligationer, men icke andra, ber jag att fortfarande få yrka bifall till reservanternas förslag.

Herr Anderson, Albert: Det har blifvit sagdt, att stämpel å skuldebref i regeln icke kommer att träffa långifvaren, utan låntagaren, och jag behöfver således ej vidare inlåta mig på denna fråga. Men jag anhåller att få fästa kammarens uppmärksamhet på det förhållande, att det otvifvelaktigt ofta förekommer såväl i städerna som på landsbygden, att den ene lånar af den andre och utfärdar ett skuldebref. Om ifrågakarande stämpel antages, är det mycket säkert, att flertalet af dessa ej hafva reda på stämpelpappersförordningen och dess föreskrift om att de skola belägga dessa handlingar med stämpel, samt att hederlige och oförvitlige män, som ej vilja begå något slag

af lagöfverträdelse, äfven sådant som är af ekonomisk natur, ofta komme att mot sin vilja begå brott mot författningen just därför, att de ej fått kunskap derom att deras reverser skola förses med stämpel. Det kan dessutom inträffa det förhållandet, att de bo i en landsort, der de hafva svårt att skaffa sig dessa stämplat, ty hvar och en kan ej skaffa sig förlag af sådana.

Det måste anses farligt att införa en författningsbestämmelse, der för öfrigt redbara och laglydiga människor mot sin vilja kunna råka ut för det äfventyret att blifva pligtfälda för en försummelse af den art, hvarom här är fråga.

Derför får jag instämma med dem, hvilka yrkat bifall till bevillningsutskottets förslag.

Herr Nyström, Carl: Hans excellens herr statsministern har sagt, att det skulle vara en inkonsequens att sätta stämplat på obligationer och depositionsbevis, men icke på skuldsedlar. Ja, styrkan af den bevisningen beror på den omständigheten, huruvida det är långfivaren eller låntagaren som kommer att betala denna stämpel, och jag föreställer mig, att ingen af oss, som haft något att syssla med bankaffärer och penningtransaktioner, skall tvifla på, att i de allra flesta fall, hvarom här är fråga, blir det låntagaren som får bestå stämpeln. Och äro vi ense om den saken, är det väl icke någon inkonsequens att fritaga skuldsedlarne. Det vore snarare en inkonsequens och dertill en brinnande *orättvisa*, att, då man sätter stämpel å obligationer och depositionsbevis, d. v. s. å förmögenheten, på samma gång gå åt rakt motsatt håll och sätta stämpel å hvad som är just motsatsen till förmögenhet, raka motsatsen till det rörliga kapitalet, hvad som icke en gång är fattigdom, utan hvad som för sig betraktadt står under fattigdomens nivå lika visst som att minus står under noll.

Det är förvånande, att, om man är öfvertygad om den saken — och derpå hänger ju slutsatsen — att det är låntagaren, som kommer att betala stämpeln, man likväl kan vilja sätta denna pålaga i parallell med stämplat å obligationer och depositionsbevis.

Under halft erkännande att det så kommer att gå, att det blir låntagaren, som till sitt andra betryck ytterligare skulle belastas med denna börda, har man kastat fram en och annan utväg, hvarigenom denna orättvisa skulle i någon mån kunna förekommas. Dessa äro å ena sidan hvad som ligger i denna halfva antydning om, att man i många fall, särdeles på landet, ej skulle komma att åsätta dessa stämplat, eller, med andra ord, man skulle genom ett enkelt lagbrott komma ifrån saken, och en annan utväg bestode deri, att man t. ex. delade en skuldsedel å 200 kronor uti två stycken å vardera 100 kronor, d. v. s. ett kringgående af lagen. Under erkännande af att åtgärden vore betungande söker man utfinna medel att lätta dess tyngd, men medel, ett lagbrott eller ett kringgående af lagen, hvilka skulle komma att verka demoraliserande.

För min del tror jag, att få åtgärder skulle väcka ett sådant missnöje öfver hela landet som åsättande af denna orättvisa stämpel.

Jag passar på att erinra derom, att sjelfva penningeupoffringen i många fall icke skulle vara så alldeles obetydlig. Men värre är den orättvisa, som ligger uti, att det är fattigdomen eller lånebehovvet, som skall bära denna stämpel, hvilkens devis lyder så grannt, att det är det rörliga kapitalet, som skall beskattas. Härtill komma sjelfva de tekniska olägenheter, som äro förbundna med införande af denna stämpelafgift. Allt detta föranleder mig att yrka bifall till bevillningsutskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att i afseende på den nu föredragna rubriken yrkats, dels att hvad utskottet föreslagit skulle godkännas, dels ock, af herr *Philipson*, att kammaren skulle besluta, att rubriken skulle erhålla den lydelse, som föreslagits af honom, herr *Cavalli* m. fl. i deras reservation å sidorna 129 och 130 i utskottets betänkande.

Sedermera gjordes propositioner jemlikt dessa yrkanden, och förklarades propositionen på godkännande af rubriken i enlighet med utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Rubriken: Undantagskontrakt.

Godkändes.

Stämpel å
vexel.

Rubriken: Vexel.

Herr *Philipson*: Herr talman, mine herrar! Som kammaren behagade finna, hafva sju ledamöter från denna kammare i bevillningsutskottet, deribland äfven jag, förenat oss om den reservation i utskottets betänkande, hvilken reservation återfinnes å sidan 131. Vi hemställa deruti:

“att Riksdagen måtte besluta följande lydelse å rubriken *Vexel* i förordningen angående stämpelafgiften: “*Vexel* skall, då den utställes eller, om den utfärdas utom riket, innan den här i riket öfverlätes eller till godkännande eller betalning företes, förses med stämpel af 50 öre för belopp, ej öfverstigande 1,000 kronor, och derutöfver 50 öre för hvarje påbörjad tusental kronor, hvarå den lyder;

dock att vexel, som utfärdas inom riket att å inrikes ort betalas, är fri från stämpel, då beloppet ej öfverstiger 100 kronor, samt att dylik vexel å belopp, som öfverstiger 100 kronor men icke 300 kronor, skall förses med stämpel af 20 öre och sådan vexel å belopp, som öfverstiger 300 kronor men icke 500 kronor, med stämpel af 30 öre;

egande frihet från stämpel rum för postremissvexel, för vexel, som är stäld att vid uppvisandet betalas af medel, som hos bank eller bankir föras i räkning för utställaren, för vexel, som är dragen af bank eller bankir inom riket å bank eller bankir å utländsk ort samt är betalbar endast i utlandet vid uppvisandet, äfvensom för vexel, som är dragen från utlandet på utlandet och endast är betalbar i utlandet.

Är vexel utfärdad i flera exemplar och har ett af dem blifvit

med föreskrifven stämpel försedd, vara de öfriga från stämpel fria.“

I öfrigt lika med Kongl. Maj:ts förslag.

Kammaren behagade sålunda finna, att reservanternas ej kunnat tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts hemställan om åsättande af stämpel för vanliga anvisningar eller vaxlar å medel stående på räkning i bank eller hos bankir samt å postremissvaxlar. Vidare hafva vi, för att få den föreslagna stämpelafgiften å alla icke avista vaxlar att kännas mindre betungande, gjort samma degressioner i afseende på beloppen som vi gjort för skuldsedlar, detta för att icke förhindra de mindre näringsidkarne att utan stämpelafgift kunna utfärda vaxlar å mindre belopp. Vi hafva sålunda föreslagit, att vaxlar å belopp ej öfverstigande 100 kronor skola vara fria samt att, om beloppet ej öfverstiger 300 kronor, åsättes 20 öre, och om det ej öfverstiger 500 kronor, blir stämpeln 30 öre.

Det synes sålunda, att på samma gång reservanternas ansett att dessa mycket använda och mycket nyttiga bevis om betalningsskyldighet från den ene till den andre visserligen icke böra fritagas från stämpelbeläggning, vårt land ännu är det enda land, som har sina vaxlar fria från stämpelafgift, och man i andra länder har dessa vaxlar vida högre beskattade än hvad Kongl. Maj:t nu föreslagit — på samma gång, säger jag, som reservanternas ansett att dessa betalningsskyldighetsbevis eller fordringsbevis i allmänhet borde stämpelbeläggas, hafva vi dock tillstyrkt, att undantag göres för de mindre vaxelbeloppen, för att förekomma att de smärre näringsidkarne skulle för hårdt betungas af den nya stämpelafgiften.

På grund af hvad jag nu yttrat, vågar jag, herr talman, anhålla om bifall till den af mig med flere afgifna reservation.

Herr Almgren, Oscar: Jag yrkar bifall till bevillningsutskottets förslag. Ehuru jag äfven i denna punkt måste erkänna, att reservanternas förslag är bestämdt bättre än Kongl. Maj:ts, kvarstår dock alltid den omständigheten, att en skatt kommer att läggas på inrikes vaxlar, och dessa vaxlar äro mera än något af de ifrågasatta beskattningsföremålen ömtåliga. Verkningarna skulle derigenom blifva för våra affärsförhållanden vida skadligare än i något annat fall. Till stöd för denna uppfattning ber jag att få hänvisa till det uttalande, som från börser i Stockholm blifvit gjort af 200 köpmän, och till liknande uttalanden från Göteborg och Gefle. Jag ber äfven att till stöd för denna uppfattning få hänvisa till några siffror. Summan af fabriktillverkningen inom landet, samt af in- och utförseln, har under de senaste tio åren utvisat en ökning af 42 0/0; men antalet diskonterade vaxlar har under denna tid icke ökat med mer än 34 0/0. Det visar, att bruket af vaxlar har icke hållit jemna steg med utvecklingen i öfrigt. Nu är det ju erkänt, att det fins knappt något bruk, som så bidrager till reda, klarhet och stadga i affärsförhållanden som just bruket af accepter. Detta bruk skulle man nu motarbeta, och vi hafva ännu långt igen, innan vi kommit så långt, att vi i detta afseende intaga samma ställning som andra länder. I förbigående ber jag få påpeka, att den af reservanternas föreslagna stämpelsatsen på

Stämpel å
vaxlar.
(Forts.)

*Stämpel å
vexel.*
(Forts.)

smärre vexas under 1,000 kronors belopp är högst väsentligt större än de stämpelsatser, som äro gällande i Frankrike. För egen del anser jag, att hvarje år, som kan gå utan att vår affärsverld blir betungad med stämpelskatt, är af största betydelse. Man får derigenom en respit, under hvilken förhållandena kunna utveckla sig i sund riktning. Således: det sista af de slag af affärspapper, som borde tillgripas för att skaffa staten inkomster, vore just handelsvexas. I förhoppning, att det skall lyckas att för fyllande af statens behof finna andra utvägar, som medföra mindre verkligt skadliga verkningar än just denna skatt på inrikes vexas, ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Grefve Wachtmeister: Som herrarne finna, är i den reservation, till hvilken herr Philipson yrkat bifall, förslaget stämpelfrihet för anvisning på kreditiv- och upp- och afskrifningsräkning samt postremissvexel, för hvilka handlingar Kongl. Maj:t förslagit en stämpel af 10 öre. Jag tror, att de fixa stämplarne till låga belopp för vissa oftare förekommande handlingar hafva ett ganska viktigt rum att fylla i ett system af stämpelskatter. Man kan tänka sig åtskilliga slag af fixa stämplrar; här är endast föreslagna sådana för anvisning å bankräkning och postremissvexel. Dessa handlingar kunna ju visserligen ej sägas egentligen representera en öfverlåtelse af kapital från en hand till en annan, men de vittna dock om, att man rör sig med kapital, hvilket innebär en ganska stark presumption för att man ej är att räkna till de obemedlade. Jag tror, att dessa skatter kunna minst lika väl försvara sin plats i ett skattesystem som de flesta indirekta skatter. Invändningarna mot dessa fixa stämplrar hafva ej heller afsett så mycket, att de skulle träffa orättvist, som fastmera, att de genom det besvär, de åstadkomma, skulle hämma rörelsen och särskildt vålla, att det i öfrigt mycket önskvärda anlitaudet af bankräkning skulle minskas. Hvad nu besväret beträffar, är det i och för sig ej stort. Stämpeln är en gång för alla bestämd till visst belopp, och om den blir införd, komma nog åtgärder att vidtagas för att så mycket som möjligt underlätta anskaffandet af dessa stämplrar. Erfarenheten i andra länder har visat, att sedan dessa skatter väl blifvit införda, hafva de befarade svårigheterna snart nog försvunnit. Så kan jag t. ex. nämna, att Leroy-Beaulieu omtalar, att då de fixa stämplarne på 1860- och 1870-talen infördes i Frankrike, vände sig allmänheten mycket lätt vid dessa likformiga afgifter. Jag tror ej heller, att de komma att föranleda nämnvärd minskning i användningen af bankräkningar. Dessa hafva för mycket ingått i våra vanor, att vi skulle kunna undvara dem.

Jag ber därför att få yrka bifall till den af herrar Cavalli och Berg samt mig afgifna reservation, som är lika med herr Philipsons m. fl. reservation, endast med den olikhet, att i stället för tredje stycket i sistnämnda reservation skulle ingå följande ord:

“äfvensom att postremissvexel, vexel som är stäld att vid uppvisandet betalas af medel, som hos bank eller bankir föras i räkning för utställaren, samt vexel, som är dragen af bank eller bankir inom riket å bank eller bankir å utländsk ort samt är betalbar endast i

utlandet vid uppvisandet, skall, utan afseende å beloppet, hvarå den lyder, förses med stämpel af 10 öre; egande frihet från stämpelbeläggning rum för vaxel, som är dragen från utlandet på utlandet och endast är betalbar i utlandet.“

*Stämpel å
vaxel.
(Forts.)*

Herr Rettig: Helst skulle jag vilja helt och hållet yrka afslag på alla vaxelstämplar, men då jag är öfvertygad om, att detta yrkande ej har någon utsigt till framgång, skall jag instämma i allt hvad herr Almgren yttrat, dock med den reservation, att jag ej vill hafva någon stämpel på postremissvaxlar. Denna skatt af 10 öre på postremissvaxel skulle vålla ett sådant besvär för den allmänna rörelsen, att man ej kan göra sig en föreställning derom. Med yrkande om afslag å skatten på postremissvaxlar, instämmer jag i herr Almgrens yrkande.

Herr Almström: Det är icke fråga om, att ej denna stämpel-skatt på vaxlar skall komma att medföra rätt mycket besvär och kanske äfven någon förlust för affärsverlden. Det är en sak, som ej kan bestridas. Men om hvarje klass i samhället skulle anföra sådana skäl såsom motskäl för förslag till skatter, undrar jag hvad staten till sist skulle få för inkomster. Jag anser, att den förändring, som af reservanterna gjorts i det ursprungliga förslaget, möjliggjort så stora lindringar, att de anmärkningar, som rigtats mot det kongl. förslaget, till största delen förlorat sin udd. Jag tager mig friheten yrka bifall till den reservation, hvari föreslås stämpelskatt å vaxlar, men frihet från skatt å postremissvaxlar och anvisningar på bank.

Herr Wærn: Vi hafva i årtionden sträfvat att få inrikes vaxlar införda till lättnad för rörelsen, och det har slutligen lyckats, ehuru ej i den utsträckning som det borde. Nu vill jag blott i afseende på de olika meningar, som här yppat sig, fästa uppmärksamheten på det särskilda förhållande, som har tillkommit derigenom, att kammaren beslutit, att skuldebref ej skola beläggas med stämpel. Om vi nu stämpelbelägga vaxlar och låta skuldebrefven bli fria, motverka vi på det mest verksamma sätt utvecklingen af bruket med inhemska vaxlar; och i stället för att utvecklas, blir det hämmadt. Den, som är skyldig en mindre summa, vill ej acceptera en vaxel, emedan det är särskild skatt derpå, men skuldebrefven äro fria från skatt, och han gifver i stället för accept sin revers. På det sättet komma kreditförhållandena i Sverige att skadas. Sedan kammaren beslutit stämpelfrihet för skuldebref, är det en enkel konsekvens att befria vaxlarne.

Friherre Barnekow: Då det är fråga om att ingå på ett nytt skattesystem, d. v. s. söka att taga penningar, der penningar verkligen fins, vill jag hemställa, om icke i ett sådant fall som detta man kan säga, att här fins penningar. Jag skall ej upptaga kammarens tid, men min uppfattning är denna, och helst skulle jag därför önska bifall till den af herr Cavalli afgifna reservationen, men då jag befarar, att den ej kan vinna framgång, yrkar jag bifall till den af herr Philipson m. fl. afgifna reservationen.

Stämpel å
vexel.
(Forts.)

Herr Cavalli: Jag vet ej, om den talare, som hade ordet näst före den siste, fullt drog konsekvensen af kammarens beslut; han slutade nemligen sitt anförande med att säga, att det vore en enkel konsekvens af kammarens beslut beträffande stämpelfrihet för skuldebref att äfven afslå stämpel å vexlar. Såsom skäl anförde han, att vid sådant förhållande skulle i affärsverlden införas skuldebref i stället för vexlar. Men den ärade talaren glömde dervid de premisser — jag vågar säga de känslopremissar, på hvilka kammarens beslut i fråga om skuldebref fattades. Ty det var säkerligen en talare — en af de ledande männen för rikets största bankinstitution — som i sin mån jemte andra medverkade till, att vid den frågas bedömande känslorna talade högst. Vi befinna oss nu på det område, som rör affärstämplor. Här, mine herrar, gäller det icke den fattige, som går till den rike och bönfäller om en skärf till läns. Här gäller det fullgörande af liquid för avslutade affärer. Det är ej den bönfällande låntagaren, den lånebehöfvande mindre bemedlade mannen, som vänder sig till den kapital har, utan det är affärsmän, som hafva gjort affärer, och den ene har att för lemnade varor fordra liquid. Denna indrages ej och kan måhända på grund af affärens beskaffenhet ej indragas genom kontanta peuningar. Han får indraga den genom en accept på en vaxel, som han i mån af behof diskonterar. De skäl, som visserligen icke öfverensstämma med min uppfattning, men som dock kunna låta tänka sig för att undantaga skuldebref från stämpelskatt, föreligga enligt min åsigt icke, eller åtminstone ej i afsevärd mån, beträffande vexlar. Här är det affärstransaktioner, det rörliga kapitalet, som byter om egare, det sig så småningom samlande kapitalet, som öfvergår från den ene till den andre. Skola vi vänta här i vårt land, till dess alla affärsmän äro med om stämpelskatt på affärstransaktioner, då behöfva vi icke befatta oss med den saken. Det är helt naturligt, att den, som skatten drabbar, gör sina invändningar och för dem bjuder skäl, ty att han är utan skäl, det påstår icke jag, men jag ifrågasätter, huruvida han bjuder fullt tillräckliga skäl för att undandraga sig denna skatt. Jag tror, att, då man vill beskatta det rörliga kapitalet, affärsvaxel är ett lämpligt funnet skatteobjekt, och jag åberopar såsom skäl för en sådan mening, att sådant användes i de flesta af Europas kulturländer, och det i vida större utsträckning än här är ifrågasatt. Jag har för ögonblicket ej uppgift å de i Tyskland och Frankrike nyligen antagna skatter på dessa papper, men det kan jag säga, att de uppgå till ett belopp, som vida öfverstiger det blygsamma, som här i reservationen är föreslaget.

En talare på stockholmsbänken har som skäl emot den föreslagna vaxelskatten åberopat en protest af 200 köpmän i Stockholm samt köpmän i några andra städer. Jag har haft dessa handlingar tillgängliga och läst dem. Jag åberopar emot dem hvad jag nyss sade, men ber att få tillägga, att om man vill åberopa anmärkningar af skattskyldige, skall man för visso ej åberopa de fåtaliga och otvifvelaktigt lätt erhållna underskrifterna på dessa proteskriter. Den, som vill se hvad vissa befolkningsklasser, befarande skatter, utveckla i protestväg, skall se huru det går till, t. ex. i Tyskland under förra

hösten, då det der förelåg förslag om införande af nya skatter. Der förekommo verkliga protester, och icke sådana som de här åberopade, hvilka — jag medgifver det — äro affattade i en urban form, men dock icke af den beskaffenhet, att man enligt min åsigt kan betrakta dem såsom annat än en önskan blott.

För min del har jag inom komitén deltagit i detta förslag, ehuru jag nu måst göra den inskränkning i mitt der framställda yrkande, att jag nu föreslår en degressiv stämpel på de lägre beloppen med skattefrihet för de lägsta. Man har således i detta fall likasom i fråga om depositionsbevis tagit hänsyn till högre och lägre belopp. Jag instämmer således i det af de sju reservanterna från Första Kammaren gjorda yrkande i fråga om stämpel på in- och utrikes vaxlar, sådant det af dem formulerats. Men jag tillägger dessutom, att jag för min del yrkar stämpel på postremissvaxlar, såsom Kongl. Maj:t föreslagit, d. v. s. 10 öre för hvarje sådan vaxel utan afseende på beloppet. Till stöd härför vill jag erinra om, hvilken förmån allmänheten beredes genom dessa vaxlar. De äro af den beskaffenhet, att man vid afsändandet af större summor genom minskning i portoafgiften förtjenar vida mer än stämpelbeloppet. Jag kan i detta fall — och det gläder mig att jag kan göra det i ett fall — åberopa det af embetsverken afgifna utlåtandet öfver komiténs förslag, hvilket utlåtande är dateradt den 22 januari 1894, och i hvilket de förklarar sig anse, att en förhöjning lätteligen kan ske i stämpeln på postremissvaxlar. Jag har dock en allvarlig erinran emot ett annat embetsverkens förslag i denna sak. De hafva ansett, att stämpel kan åsättas vaxel, som drages af bank eller bankir inom riket å bank eller bankir å utländsk ort samt är betalbar endast i utlandet vid uppvisandet. Den af herrarne, som gjort sig möda att genomläsa komiténs förslag, har funnit, att komiterade, som man eljest funnit hafva rätt hårdhänt behandlat vaxelrörelsen, gjort ett lysande undantag deri, att de från stämpel fritagit vaxlar, som nu äro från stämpel fria, och de hafva gjort det därför, att de ej velat i Sverige omöjliggöra en affärsrörelse, som i annat fall hel och hållen förläggdes till Danmark eller Norge.

På grund af hvad jag anfört anhåller jag om bifall på herr Philipsons yrkande och hemställer derjemte om proposition å stämpel på postremissvaxlar.

Herr Törneblad: Jag är ej nog lycklig att kunna taga åt mig det högst smickrande omdöme, som den siste talaren fälde om inverkan af hvad jag hade att anföra i fråga om stämpel på skuldebref, så mycket mindre som det ej var jag, utan två andra talare, som egentligen framförde de argument, hvilka möjligen hade något att göra med stämningen. Jag tillät mig egentligen fästa uppmärksamheten derpå, att den ifrågasatta stämpelskatten på skuldebref ej träffade hvad den skulle träffa, och detta är något helt annat än en vädjan till känslostämningar. För öfrigt tror jag, att det ej var hvarken den enes eller andres anförande, som verkade, utan antagligen sakens egen beskaffenhet, som afgjorde frågan.

Sedan ber jag att få fästa mig dervid, att om det nu så är, att

Stämpel å
vexlar.
(Forts.)

man mycket väl kan försvara att *ej* lägga stämpel på skuldebref, kan man dock lägga stämpel på vaxlar därför att de senare verkligen träffa kapitalet och *ej* lånebehovet. Jag vill ock erkänna, att stämpel på vaxlar i åtskilliga fall komma att träffa kapitalet, nemligen för-lagskapitalet. Detta är en högst väsentlig skilnad, ty såsom vi veta, har bruket af vaxlar på senare tiden arbetat sig fram i landet till förmån och lättnad för industrien. Är det så, att vi skola kunna bestrida de ökade skatterna, måste vi naturligtvis i främsta rummet tänka på, att vår industri och våra näringar kunna arbeta under för-hållanden, som möjliggöra en god och sund utveckling. Helt olika är förhållandet i de land, som den siste talaren omnämnde, därför att i dessa land vaxelbruket redan länge varit stadgadt. Hos oss åter har det arbetat sig fram under ganska stora svårigheter. Följden häraf är, att om man försvårar detta vaxelbruk, lägger man i själfva verket en hämsko på den industri och de näringar, som skola vara de bästa skatteobjekten för oss. Från den synpunkten ser jag faran i att bifalla en skatt på vaxlar, och detta så mycket mera som jag tror, att, om man tager det första steget, det är lätt att säga: "lätom oss fördubbla skatten! Nu är besväret infördt och allmänheten har vant sig vid det; vi kunna taga 10 öre till på 100 kr." Och detta är en väsentligen stor fara, allra helst när det är ett bruk, som man bör på allt sätt understödja, för att det må ha sin goda inverkan på affärs-rörelsen och den industriella verksamheten. Hvad postremissvaxlarne beträffar, är det så mycket mindre skäl att föreslå någon stämpel på dem, som en afgift å dem förut funnits, men blifvit borttagen. Bankerna togo nemligen förr 25 öre för hvarje postvaxel, men funno med sin fördel förenligt att afstå derifrån, och derigenom utvecklades just postremissvaxelrörelsen till en sådan omfattning, att den utgör en för-tjänst hos Sverige, en prydnad för det svenska folkets affärsrörelse. Det fins nemligen *ej* något land, som har en motsvarande användning af postvaxlar. Dock gifves det en kanske ännu högre form och det är checken. Det är då väl, att den skall gå fri från skatt åtminstone efter det förslag, som nu föreligger. Angående postvaxlar vill jag erinra derom, att 1880—82 års komité, som lät sig angeläget vara att uppsöka det ena skatteföremålet efter det andra, dock uttryckligen säger: "likaledes torde böra fritagas sådana papper, som allenast afse rörel-sens betjenande och tillfälligt disponerande af redan befintliga till-gångar och *ej* i och för sig förutsätta någon egentlig affär såsom postremissvaxlar och invisningar å upp- och afskrifningsräkning." Denna komité ansåg således, att postvaxlarne skulle fritagas, och jag undrar, om *ej* den komité, som verkat senare, kunnat med stor för-del följa dess exempel. Jag har redan talat om det "blygsamma" beloppet. Det är blygsamt i början, men blygsamheten försvinner nog med åren.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Rettig: Jag är ledsn öfver att jag missuppfattade herr Almgrens yrkande, på grund hvaraf jag gjorde en sådan framställning,

som skedde. Då jag funnit mitt misstag, ber jag att få återtaga mitt yrkande och instämna i herr Almgrens.

*Stämpel å
væxel.
(Forts.)*

Herr Ekdahl: Jag anhåller endast få meddela, att Sveriges allmänna handelsförening, som jag tillhör och som räknar ett stort antal ledamöter bland hela Sveriges affärsmän, i en motiverad skrifvelse till bevillningsutskottet hemställt, att stämpel å vaxlar och andra affärspapper icke måtte förekomma. Med glädje förnam jag, att utskottet lyssnat härtill och afslagit Kongl. Maj:ts framställning. Men jag finner nu, att åtskilliga reservationer föreligga. De skäl, som jag skulle hafva att andraga mot dessa reservationer, äro redan af flere talare anförda, hvarför jag icke skall upptaga kammarens tid dermed. Jag vill således endast erinra, att det icke skulle vara på något sätt lämpligt, att, då kammaren förut medgifvit stämpelfrihet för skuldebref, den nu skulle besluta, att vaxel beläggas med stämpel. Derigenom skulle införandet här i landet af ett vaxelsystem, som så länge varit ett ökningsmål, helt och hållet gå om intet. Att belägga postremissvaxlar med stämpel skulle medföra tvång att skicka penningarne med posten, ett förfaringssätt, som man sökt förekomma. På grund af hvad herr Almgren med flere talare redan anført, ber jag att få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Almgren, Oscar: Den ärade ordföranden i bevillningsutskottet sökte förringa betydelsen af det uttalande, som gjorts från Stockholms börs, i det han lät antyda, att motivet skulle vara mera ett försök att undandraga sig eu tryckande pålaga än intresse för sjelfva saken. Jag ber deremot att få säga, att detta uttalande skedde uteslutande i syfte att påpeka de skadliga verkningar, som införandet af en stämpel på inrikes vaxlar skulle medföra. — Den värde talaren gjorde vidare en jämförelse mellan skuldebref och vaxlar och ansåg, att de skäl, som nyss gjorde sig gällande i afseende å skuldebref, icke skulle vara tillämpliga i afseende å inrikes vaxlar. Jag ber att få fästa uppmärksamheten på det låga belopp, hvarå vaxlarne i medeltal lyda. I vårt lands samtliga banker utgör medelbeloppet å diskonterade vaxlar icke mer än 1,100 kronor. I åtskilliga sedelutgifvande banker uppgår det icke till mer än 5 å 600 kronor, och i våra folkbanker uppgår det icke till mer än 2 å 300 kronor. Det är utom köpmännen äfven de små tjänstemännen och handtverkarne och annat dylikt småfolk, som använda dessa vaxlar på små belopp. Och jag frågar, om icke dessa ofta kunna befinna sig i lika bekymmersam ställning som de, hvilka i landsorten utfärda skuldebref. Jag tror således, att från denna synpunkt sedt, kan det vara väl berättigadt att äfven med afseende å vaxlar taga hänsyn till omständigheterna hos de mindre bemedlade.

Grefve Klingspor: Helst skulle man ju se, att statsverkets behof icke erfordrade några vidare, synnerligast icke sådana skatter, som de föreslagna, hvilka naturligtvis icke kunna vara populära. Men om jag jämför stämplor å vaxlar med stämplor å skuldebref, äro de

*Stämpel å
vexel.*
(Forts.)

förra lättare att kontrollera. Att kontrollera stämplor å skuldebref, skulle vara synnerligen svårt. Och då de reservanter, med hvilka jag förenat mig, undantagit postremissvexlar samt anvisningar å upp- och afskrifningsräkning från stämpelbeläggning, tror jag icke, att någon fara skulle vara förenad med att Riksdagen biträdde denna reservation, till hvilken jag har äran yrka bifall.

Herr Cavalli: Blott ett par ord med anledning af hvad den värde talaren på stockholmsbanken yttrade. Han sade, att medelbeloppet å vexlar i bankerna icke utgjorde mer än 1,100 kronor. — Man har således ett visst fog för antagandet, att, om reservanternas förslag, enligt hvilket skattefrihet eger rum för vexlar å belopp till och med 100 kronor, antages, dermed mycket är afhjelpat för de små vexlarne.

Hans excellens herr statsministern Boström: Innan diskussionen afslutas, skall jag be att få lemna några uppgifter, som under den innehållsrika diskussionen icke förut blifvit meddelade, och hvarom jag tror att det vore godt att påminna. De röra den finansiella betydelsen af de stämplor, hvarom vi här tala. Säsom bekant, är hela deras belopp beräknadt till 1,500,000 kronor. Deraf har kammaren nyss afslagit stämpeln å skuldebref, hvilken beräknats till 274,000 kronor. Af flere talare har yrkats, att stämpel icke borde läggas å postremissvexlar samt anvisning å kreditiv- och upp- och afskrifningsräkning. Det beräknade beloppet af nämnda stämpel utgör 210,000 kronor. Och skulle nu, säsom på många håll yrkats, äfven vexlar undantagas, betydde det en minskning af ytterligare 693,000 kronor — med andra ord, dermed är så godt som hela stämpelskatten förkastad. Jag förstår mycket väl, att det icke är angenämt att drabbas af en ny skatt, från hvilken man hittills gått fri. Och därför är ståndpunkten hos de representanter för handeln, hvilka här yttrat sig, helt naturlig. Men å andra sidan är gifvet, att om man någonstades bör söka få stämplor, är det å handelspapper, ty der kommer man åt det rörliga kapitalet. Visserligen har af embetsverken blifvit anmärkt, att i sjelfva verket borde högre arfskatt betalas af den rörliga förmögenheten, men detta har dock icke ifrågasatts på grund af lättheten att undandraga sig denna skatt. Mig synes då, att denna stämpel å affärspapper vore ett lämpligt komplement till arfsskatten. — Det kan också möjligen sättas i fråga, huruvida icke i den omständigheten, att staken gifvit en särskild lagstiftning för vexlar, i hvilken nämnda fordringsbevis bereds åtskilliga förmåner framför andra, vanliga fordringsbevis, kan ligga en anledning för staten att få en afgift af denna samma rörelse.

För min del kan jag icke se något olämpligt i hvad af Kongl. Majt föreslagits om afgift å anvisningar å upp- och afskrifnings- och krediträkning samt å postremissvexlar. Jag har frågat mig för i bankerna och fått till svar, att det är ytterst sällan, som en person på sin bankräkning lyfter en gång om dagen. Men om jag tänker, att så vore fallet, blir det belopp, som en person, hvilken drifver en

så omfattande rörelse, årligen får betala, trettio kronor. Den afgift, som föreslagits, är nemligen 10 öre eller samma afgift, som erlægges för befordran af bref. Jag föreställer mig, att en sådan stämpel icke skall kännas betungande.

Stämpel å
vexel.
(Forts.)

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen att i afseende på den nu föredragna rubriken yrkats: 1:o) att densamma skulle godkännas; 2:o) af herr *Philipson*, att rubriken skulle erhålla den lydelse, som föreslagits af honom m. fl. i reservation å sidorna 131 och 132 i förevarande betänkande; 3:o) af grefve *Wachtmeister*, att rubriken skulle godkännas med den lydelse, som han föreslagit i reservationen å sidorna 130 och 131 i nämnda betänkande; samt 4:o) af herr *Cavalli*, lika med herr *Philipson* med den ändring, att *postremissvexel* skulle, utan afseende å beloppet, hvarå den lydte, förses med stämpel af 10 öre.

Härefter gjorde herr talmannen propositioner jemlikt dessa fyra yrkanden och förklarade sig finna propositionen på godkännande af rubriken i enlighet med utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, hvarefter herr talmannen hemställde, huruvida kammaren ville till kontraposition i nämnda votering antaga bifall till herr *Philipsons* yrkande; och förklarade herr talmannen sig anse denna hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Jemväl angående kontrapositionens innehåll åskades emellertid votering, i anledning hvaraf, och sedan till kontraposition dervid antagits bifall till herr *Cavallis* under öfverläggningen framställda förslag i ämnet, uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som till kontraposition i hufvudvoteringen öfver den i § 8 B af bevillningsutskottets förslag till förordning angående stämpelafgiften förekommande rubriken *Vexel* antager det förslag, som framstälts af herr *Philipson* i reservation å sidan 131—132 i utskottets betänkande n:o 17, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har såsom kontraposition i nämnda votering antagits bifall till herr *Cavallis* under öfverläggningen framställda förslag i ämnet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 65;

Nej — 43.

Härefter uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som godkänner den i § 8 B af bevillningsutskottets förslag till förordning angående stämpelafgiften förekommande rubriken *Vexel*, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, beslutar kammaren att ifrågavarande rubrik skall erhålla den lydelse, som föreslagits af herr Philipson i reservation å sidorna 131 och 132 i utskottets betänkande n:o 17.

Vid slutet af den häröfver anställda omröstning befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 46;
Nej — 69.

Utskottets förslag att utesluta rubriken Postremissvexel.

Godkändes.

Rubriken Öfverlåtelse af kronohemman eller skattlagdt krononybygge.

Godkändes.

I Art.

Öfverskriften samt 1 och 2 §§.

Godkändes.

3 §.

Herr Berg, Lars: Till rubriken "utnämningssbref för riddare och kommandörer" har utskottet bifogat en motivering, som delvis är hemtad ur bevillningsutskottets betänkande i anledning af herr Waldenströms motion i Andra Kammaren och mot hvilken motivering jag har ansett mig böra reservera mig, och till följd deraf måste jag äfven här fästa uppmärksamheten på denna motivering och yrka, att densamma måtte utgå till den del, som finnes på sidan 2 i betänkandet n:o 17 från orden: "visserligen har" och till styckets slut. Denna motivering är nemligen enligt mitt förmenande ganska egendomlig,

och den innefattar, om den af Riksdagen skulle gillas, ett beslut att göra uttalande i flera dermed sammanhängande frågor, hvarom icke den minsta utredning föreligger, och hvarom säkerligen kammaren, om positiva beslut hade föreslagits af utskottet, icke skulle hafva velat fatta beslut. Utskottet säger nemligen:

“Visserligen har en vid innevarande riksdag väckt och till utskottet hänvisad motion om upphäfvande af stämpelafgiften å utnämningsbref för riddare och kommandörer samt åsättande i stället af bevilling för riddare- och kommandörsvärdighet — i anledning af hvilken motion utskottet afgifver särskildt betänkande — gifvit utskottet anledning att beakta det missförhållande, att Riksdagens afsigt med dess beslut om nyssberörda handlingars stämpelpligtighet för närvarande alldeles icke vinnes. då dylika utnämningsbref endast undantagsvis lösas, något som förklaras deraf, att sådan skyldighet för närvarande icke anses författningsenligt åligga den utnämnde; men då utskottet är förvissadt, att Kongl. Maj:t, sedan uppmärksamheten blifvit fäst på denna fråga, icke skall underlåta att träffa nödiga anstalter för åstadkommande af ändring i berörda missförhållande, så att icke ordensdekoration utlemnas utan att utnämningsbref förut blifvit utlöst, har utskottet funnit omförmälda motion icke böra i detta sammanhang föranleda någon utskottets hemställan“.

Nu torde det emellertid vara för herrarne bekant, att kongl. förordningen om expeditionslösen uppräknar alla, som äro skyldiga att erlägga stämpel och lösen för expeditioner, men deri förekommer icke ett ord om sådana, som utnämnas till riddare- eller kommandörsvärdighet, och ej heller ett ord om ordenskapitel eller den myndighet, som skall utfärda utnämningsbrefven, och på grund af denna omständighet kan man påstå, att utskottets yttrande om att här föreligger ett missförhållande helt enkelt är en missuppfattning af utskottet, liksom ock att utskottets påstående, att “Riksdagens afsigt med dess beslut om nyssberörda handlingars stämpelpligtighet för närvarande alldeles icke vinnes“, icke heller är enligt med verkliga förhållandet. Ty antingen har Riksdagen icke kunnat afse, att dessa bref skulle utfärdas och stämpelbeläggas mot den utnämndes vilja, och stämpelafgiften dessutom i strid mot författningen hos honom kunna uttagas, eller också har Riksdagen hyst en missuppfattning i nämnda hänseende. Om nu kammaren skulle godkänna denna utskottets motivering, skulle deri ligga ett beslut af kammaren att hos Kongl. Maj:t yrka en förändring i kongl. förordningen angående expeditionslösen. Är nu kammaren färdig att utan minsta utredning yttra sig om en lagförändring just på det område, som hittills ostridigt tillhört Kongl. Maj:ts ekonomiska lagstiftningsrätt? Jag tror icke detta. Men hvad mera är, detta uttalande skulle derjemte likasom på en bakväg söka inskränka Konungens grundlagsenliga rätt att utdela sådana belöningar och utmärkelsetecken, genom att åsätta dem en stämpel på 400 till 50 kronor, hvilket tydligen till stor del skulle hafva den verkan att eludera grundlagens bud. När man till dessa stämpelafgifter lägger öfriga ganska tunga utgifter för ordensvärdigheten, är det nemligen uppenbart, att många välförtjenta eubetsmän

*Om stämpel
till statsmyndigheternas
expeditioner.
(Forts.)*

*Om stämpel
till statsmyn-
digheternas
expeditioner.
(Forts.)*

och medborgare icke skulle hafva råd att underkasta sig en sådan stämpelbeläggning. Vidare synes det mig påtagligt att det tarfvar utredning, huruvida herr Waldenströms omnämnda förslag är förenligt med rättvisa och billighet, eller huruvida det icke inför alla rättänkande skulle få likasom ett sken af och verka såsom ett bötesstraff för den, som utmärkt sig för medborgerlig förtjenst. Det synes mig äfven kunna ifrågasättas, huruvida icke, om kammaren skulle uttala sig för en hög stämpelskatt på ordenstecken, kammaren skulle i konsekvens dermed jemväl vilja stämpelbelägga äfven medaljer, som utdelas af Kongl. Maj:t eller andra myndigheter för medborgerliga dygder. Slutligen kan det ifrågasättas, om icke, i fall Riksdagen vill uttala sig för att sådana utmärkelsetecken, som utdelas af den ena statsmagten, Konungen, skola beläggas med hög stämpel, också utmärkelser från den andra statsmagten, Riksdagen, borde stämpelbeläggas. Riksdagen har också många gånger utdelat nationalbelöningar, och det kunde ju ifrågasättas, om icke de personer, som fått sådana belöningar, vanligen i form af penninggåfvor, större pensioner eller årligt understöd, jemväl borde, i likhet med hvad här föreslagits, åläggas större eller mindre stämpelafgifter. För öfrigt har det också syntts mig uppenbart, att innan Riksdagen besluter att yttra sig om en lagförändring af denna beskaffenhet, borde Riksdagen hafva framför sig verba formalia och veta, i hvilken form och med hvilka ordalag en sådan förändring skulle genomföras, i synnerhet som det gäller ganska ömmande och egendomliga förhållanden. Det kan nemligen väl behöfva öfvervägas, huruvida man i expeditionstaxan uti den §, som innehåller bestämmelsen om, att alla tjänstemän i mål angående fel eller försummelser i tjensten äro befriade från all stämpel på dom eller protokoll i dessa mål, huruvida man antingen i denna § bör intaga bestämmelsen derom, att de tjänstemän och medborgare skola betala stämpelafgift, hvilka lyckats utmärka sig för medborgerliga förtjenster, eller om detta stadgande bör intagas i någon annan eller i en särskild §. Huru som helst, så bör enligt min åsigt denna fråga, som kanske många af herrarne icke anse förtjena en allvarligare diskussion, likväl allvarligt öfvervägas, och jag är därför öfvertygad om, att kammaren skall underkänna utskottets motivering och yrkar därför bifall till den föredragna 3 §, men med ogillande af utskottets motivering på sidan 2 från orden "visserligen har" till och med styckets slutord "utskottets hemställan".

Herr Cavalli: Jag anhåller, att, då den kongl. propositionen i fråga om lagen angående värdering af död mans bo ännu icke blifvit behandlad, de under rubriken *Protokoll* förekommande orden:

"angående förordnande eller entledigande af nämndeman, stämningssman, ledamot af egodelningsrätt, värderingsman vid bouppteckning eller god man vid landtmäteriförrättning, af god man, syssloman eller rättens ombudsman i konkurs, samt af annan person i afseende å uppteckning eller vård af konkursbo, äfvensom rörande af någon bland dem aflagd föreskrifven ed — fritt" måtte till utskottet återremitteras i afbidan på utgången af nämnda proposition.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att beträffande förevarande paragraf annat yrkande icke förekommit, än att densamma skulle godkännas utom i afseende å den på sidorna 40—42 i betänkandet förekommande rubriken: "*Protokoll* angående förordnande — — aflagd föreskrifven ed", hvilken rubrik herr *Cavalli* yrkat måtte visas åter till utskottet.

På härefter gjorda propositioner återförvisade kammaren nyssnämnda rubrik och godkände paragrafen i öfrigt.

Vidare yttrade herr talmannen, att beträffande utskottets motivering yrkats, af herr *Berg, Lars*, att kammaren skulle ogilla det uttalande, som å sidan 2 i utskottets betänkande börjar med orden: "Visserligen har en vid innevarande riksdag väckt och till utskottet hänvisad motion om upphäfvande af stämpelafgiften å utnämningsbref för riddare och kommandörer" samt slutar med orden: "icke böra i detta sammanhang föranleda någon utskottets hemställan".

Till detta yrkande lemnade kammaren sitt bifall.

4—7 §§.

Godkändes.

II Art.

Öfverskriften samt 9—14 §§.

Godkändes.

15 §.

Herr *Cavalli*: Af det skäl, som jag nyss anförde, hemställer jag, att jemväl denna paragraf måtte till utskottet återförvisas, i afbidan på utgången af Kongl. Maj:ts proposition om lagen angående värdering af död mans bo.

Efter härmed slutad öfverläggning visades förevarande paragraf åter till utskottet.

16—24 §§.

Godkändes.

III Art.

Öfverskriften och 25 §.

Godkändes.

Om stämpel
till enskilda
handlingar.

Om åter-
fående af
erlagd
stämpel-
avgift.

Om åter-
fående af
erlagd
stämpel-
afgift.
(Forts.)

26 §.

Herr Cavalli: Andra Kammaren har vid behandling af denna paragraf beslutat, att tiden för återvinningstalan skall utsträckas från tre till sex månader. På grund häraf hemställer jag, att orden "tre månader" må utbytas mot "sex månader".

Herr Annerstedt: I denna paragraf har utskottet gjort en ändring i Kongl. Maj:ts proposition, som enligt min uppfattning skulle kunna medföra, att den enskilde parten icke skulle vara berättigad att, då åtal blifvit af vederbörande åklagare väckt, i sammanhang med åtalet få sin rätt till ersättning pröfvad. Jag förmodar, att Kongl. Maj:t genom att redigera paragrafen så, som skett, velat förekomma detta. Det torde ej vara lämpligt, att den enskilde parten skulle förmenas att framställa sina ersättningsyrkanden i åtalsprocessen, utan nödgas använda den i förevarande paragraf föreslagna vägen. Jag får därför yrka, att 26 § måtte godkännas med den af Kongl. Maj:t föreslagna lydelse, dock med den af herr Cavalli nu föreslagna ändringen.

Herr Rudebeck: Uteslutandet af dessa ord: "utan sammanhang med åtal mot vederbörande embets- eller tjänsteman" skedde af den anledning, att med den lydelse, paragrafen enligt Kongl. Maj:ts förslag har, ser det ut, som om regel vore, att åtal skulle ske för vinnande af rättelse i det fall, hvarom fråga är. Genom uteslutande af nämnda ord har man velat förebygga en sådan uppfattning och, utan anvisning på åtal, bestämma den ordning, som den, hvilken vill i annat fall än i 25 § sägs föra talan, har att iakttaga. Just med hänsyn till det äfven under förmiddagens diskussion framhållna förhållande, att missuppfattning och misstag i stor mängd lätt ifrågakomma vid tillämpningen af de lagbestämmelser, som nu blifvit beslutade, utan att tjänstefel borde eller kunde anses föreligga, ville man genom den ändrade lydelsen förekomma, det anmälan till åtal skulle blifva i regel den utväg, som en part komme att välja för att erhålla rättelse i felaktig kartering. På dessa skäl fattade utskottet sitt beslut, och jag tillåter mig hemställa om bifall till utskottets förslag med det af herr Cavalli gjorda tillägg.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i afseende på föreliggande paragraf yrkats, dels, af herr Cavalli, att densamma skulle godkännas med den ändring, att orden "tre månader" utbytes mot: *sex månader*, dels ock, af herr Annerstedt, att paragrafen skulle godkännas med den lydelse, som af Kongl. Maj:t föreslagits, dock med utbytande af orden "tre månader" mot orden: *sex månader*.

Härefter gjordes propositioner i enlighet med dessa båda yrkanden, och förklarades propositionen på antagande af det utaf herr Cavalli framställda förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

IV Art.

Öfverskriften och 27—33 §§.

Godkändes.

34 §.

Herr Annerstedt: Vid denna 34 § har utskottet tillfogat ett nytt stycke, det tredje i paragrafen, af innehåll, att "då embets- eller tjänsteman, hvilken har att å tjenstens vägnar emottaga handling, som enligt II Art. skall vid företeendet inför offentlig myndighet förses med stämpel, tillika är försäljningsman, skola de till handlingen erforderliga stämplor hos honom köpas; börande i sådant fall embets- eller tjänstemannen verkställa stämpelbeläggningen". Detta stadgande, hvars tillämpning är tydlig och klar, hvad landsbygden beträffar, synes mig icke vara lika tydligt, då dess tillämpning skall ske i stad vid en större rådstufvurätt. Vid en sådan rådstufvurätt kan finnas flere stämpelförsäljningsmän, och å andra sidan är den enskilde parten berättigad att aflemna handlingen inför sittande rätt. Skall i detta fall det stadgande, som här innehålles i tredje stycket, vinna tillämpning eller icke? Det förefaller mig, som om det erfordrades en något annan redaktion för att stadgandet skulle passa in på de större städernas domstolar.

Under sådana förhållanden vågar jag vördsamt yrka, att den föredragna 34 § måtte till utskottet återremitteras.

Herr Cavalli: Jag måste på det bestämdaste motsätta mig den siste ärade talarens yrkande, men jag kan ej neka till, att det är mig ett visst nöje, att den ärade talaren fört denna fråga på tal. Utskottet har med det ifrågasvarande stadgandet vidtagit en åtgärd af rättvisa. Det har icke varit utskottet obekant, att här, särskildt i åtskilliga af de fall, som den siste ärade talaren antydde, något missbruk — jag begagnar ett välvilligt ord — skett med den provision, som staten består för försäljning af stämplor. Det går så till, att åtskilliga personer, som hafva att till domstol ingifva handlingar, redan vid deras ingifvande försett dem med stämplor, som de köpt på annat håll. Man kan säga, att det är icke något missbruk. Det är det icke från statens sida sedt, men man har inför utskottet uppgifvit namn å personer, som af annan stämpelförsäljare än den för stämpeln redovisningsskyldige förskaffat sig stämpeln och med den försträmnade delat provisionen. Staten har således genom denna åtgärd icke haft ett enda öres större utgift såsom provision, men väl har den enskilde kommissionären kunnat förskaffa sig någon inkomst derigenom. Detta är ett förfarande, som efter utskottets mening bort undanrödjas. Man har dertill haft ett annat skäl, och det är, att, då man i någon mån, ja, i väsentlig mån enligt andras uppfattning, ökat vissa embetsmäns arbete i följd af den i dag antagna lagen om arfsskatt, man också velat åt dem försäkra den inkomst, som ligger i provisionen å de

Om
stämplarne
och deras
tillhanda-
hållande.

*Om
stämplarne
och deras
tillhanda-
hållande.
(Forts.)*

stämplar, som för skattens utgörande skola användas. Jag tror därför, att utskottets förslag är i sin fulla ordning, och jag vill dertill foga, att utskottet icke blott tillerkänt vissa embetsmän denna rättighet, utan i gengäld deremot ålagt dem skyldighet att, då reversal aflemnas, afgifva qvitto å medel för inköp af stämplars. Jag yrkar bifall till den föredragna paragrafen.

Herr Annerstedt: Den föregående talaren har framhållit lämpligheten af ett af bevillningsutskottet föreslaget stadgande, hvars lämplighet jag icke i ringaste mån ifrågasatt, men han har icke svarat på min fråga, huru bevillningsutskottet tänkt sig, att detta stadgande skulle tillämpas i städerna. Jag förstår mycket väl, huru det skall tillämpas på landet, der domaren är försäljningsman. Der skola parterna ovilkorligen lemna penningar till domaren och af honom mottaga alla stämplars. Men i stad kan det vara så, att under det i rådstufvurätten finnas personer som äro stämpelförsäljare, så aflemnas handlingen icke till någon af dem, utan till sittande rätt. Är det meningen, att paragrafen skall tillämpas i detta fall eller icke? Det är detta, som enligt min mening icke utmärkes med den formulering, stadgandet nu har.

Herr Cavalli: Jag trodde verkligen ej, att stadgandet var otydligt, då här står, att då embets- eller tjensteman etc., *tillika är försäljningsman*. Är han icke försäljningsman, har ju stadgandet förfallit.

Jag vidhåller mitt yrkande om bifall till utskottets förslag.

Herr Unger: Med all möjlig tacksamhet för utskottets välvilja att vilja tillgodose domhafvandens rätt att sälja stämplars, vill jag för min del säga, att jag hellre afstår från försäljning af stämplarne, än jag utfärdar qvitto på de stämpelafgifter, som betalas in till mig. Det skulle vittna om ett nytt misstroende till domaren, och dessutom är det aldeles öfverflödigt, då samma stadgande finnes kvar i denna förordning som i den förra, att domaren är ansvarig därför, att ingifna handlingar i vederbörlig ordning förses med stämpel. Under sådana förhållanden lär väl icke parten för sin trygghets skull behöfva qvitto, hvarför jag vill yrka, att detta moment måtte ur förslaget utgå.

Herr Rudebeck: Jag vill med anledning af den siste ärade talarens yttrande fästa uppmärksamheten på att de lagbestämmelser, han påvisade, röra andra stämplars än dem, hvarom här är fråga, de röra nämligen stämplars på utgående expeditioner, men icke de stämplars, som skola åsättas till rätten ingifna handlingar. Då denna fråga behandlades i utskottet, framhölls särskildt af ledamöter från Andra Kammaren önskvärheten af att någon åtgärd vidtoges, hvarigenom kunde beredas en trygghet vid inlemnandet af penningbelopp för stämpelbeläggning af handlingar, synnerligast som dessa belopp enligt den nya förordningen komma att bestiga sig till ganska höga summor.

Det framhölls såsom oegentligt och origtigt, att om en person skickade ett ombud till domstolen för att inlemna handlingar till stämpelbeläggning till tinget och på samma gång penningar till stämpeln, så kunde han icke genom erhållande af qvitto blifva förvissad om att ombudet verkligen erlagt stämpelbeloppet förr än lång tid efteråt, då expeditionen från domstolen erhöles. Han skulle således för sin trygghet vara nödsakad att sjelf inställa sig vid domstolen och der aflemna penningarne, men icke heller då kunde han erhålla skriftligt bevis, att domaren emottagit stämpelmedlen.

Då jag för min del icke kunde underkänna betydelsen af denna olägenhet, utan tvärtom erkände rigtigheten deraf och önskvärdheten af en åtgärd till undanröjdande häraf, kunde jag icke heller för min del motsätta mig bifall till en anordning i sådant syfte. Jag kan icke finna, att det är något för domarens embete eller i öfrigt stötande, att domaren, då han mottager en penningssumma, lemnar ett bevis öfver mottagandet. Det skulle i min tanke kunna tydas såsom högsta grad af oginhet från domarens sida, om han icke ville lemna ett sådant qvitto. Litet hvar af oss domare vet, att man ofta får mottaga bref med handlingar, som skola lemnas in till rätten, och på samma gång penningar till stämpel, och det lærer väl då icke falla någon af oss in att icke visa tillmötesgående och besvara brefvet och erkänna mottagandet af penningarne, hvilket ju blir ett qvitto. Kan man således redan nu gå parten till mötes härutinnan, så bör det icke misstyckas, om domaren ålägges en skyldighet att göra det i de fall, lagförslaget innehåller. Jag är orsak till att förslaget fått den lydelse, det nu har. Då det var fråga om denna sak i utskottet, tillät jag mig nemligen hemställa, att, för att underlätta domarens besvär, parten skulle skriva två reversal, så att domarens tid icke upptages med affattandet af ett qvitto på särskild handling, hvilket alltid blir vidlyftigare. Han skall nu endast efter genomläsandet och granskning af reversalen qvittera ena exemplaret.

Jag är fortfarande af den åsigt, att detta sätt skall leda till reda och ordning utan nämnvärdt besvär för domaren, och tillstyrker bifall till utskottets förslag.

Herr Annerstedt: Jag vidhåller, att jag för min del icke kan tolka mom. 3 så, att jag vet huru det skall tillämpas i stad. I stad — åtminstone är det fallet i Stockholm — finnes en särskild tjänsteman, till hvilken handlingarna inlemnas. Är det utskottets mening, att, derest handlingarna inlemnas till aktuarien, man skulle vara skyldig att gifva honom penningarne, men, om man lemnar in köpebrefvet eller bouppteckningen i sittande rätt, vara berättigad att sjelf påsätta stämpeln.

Jag vidhåller, att detta stadgande är otydligt. Jag kan emellertid mycket väl förklara anledningen till denna otydlighet, ty i bevillningsutskottet har man endast tänkt på landsbygdens förhållanden, då stadgandet affattades. Mig förefaller det icke vara obilligt begärdt, då man anhåller, att uttrycken i mom 3 måtte jemkas, så att det blir tydligt, huru meningen är att det skall tillgå i stad.

*Om
stämplarne
och deras
tillhandahållande.
(Forts.)*

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr vice talmannen, som för en stund öfvertagit ledningen af kammarens förhandlingar, att beträffande förevarande paragraf yrkats, dels att densamma skulle godkännas, dels, af herr *Unger*, att paragrafens sista stycke skulle utgå och paragrafen i öfrigt godkännas, dels ock att paragrafen skulle visas åter till utskottet.

Sedermera gjordes propositioner jemlikt dessa yrkanden, och förklarades propositionen på godkännande af paragrafen i enlighet med utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

35—37 §§.

Godkändes.

V Art.

Öfverskriften samt 38 och 39 §§.

Godkändes.

40 §.

Herr Cavalli: Då denna paragraf sammanhänger med frågan om den lag, om hvars afgörande kamrarne ännu icke fattat beslut, hemställer jag, att denna paragraf måtte till utskottet återremitteras.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, hvarefter herr vice talmannen yttrade, att i afseende på den nu föredragna paragrafen endast yrkats, att densamma skulle visas åter till utskottet.

Sedermera gjordes propositioner, först på paragrafens godkännande samt vidare på densammas återförvisning; och förklarades den senare propositionen vara med ja besvarad.

41 §.

Godkändes.

42 §.

Herr Cavalli: På nyss anförda skäl yrkar jag, att äfven denna paragraf måtte till utskottet återremitteras.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr vice talmannen, att beträffande förevarande paragraf annat yrkande icke framstälts, än att densamma skulle visas åter till utskottet.

Sedermera gjordes propositioner, först på godkännande af paragrafen samt vidare på bifall till nyssnämnda yrkande; och förklarades den sista propositionen vara med ja besvarad.

43 §.

Godkändes.

VI Art.

Godkändes.

VII Art.

Herr Cavalli: Då beslut rörande denna artikel icke kan fattas förr än Riksdagens båda kamrar fattat beslut rörande stämpelförordningen, hemställer jag, att denna artikel måtte till utskottet återremitteras.

*Om ansvar
för öfver-
trädelse af
stämpel-
förordningen.*

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, visades förevarande artikel åter till utskottet.

Tillkännagifvandet beträffande stämjelafgiften för spelkort.

Godkändes.

Stadgandet om författningens trädande i kraft.

Herr Unger: Jag är icke förvissad om huru meningen är med detta stadgande. Är det meningen, att författningen skall hafva tillbakaverkande kraft i fråga om skatt å arf efter personer, som afidit före den 1 januari 1895? Som detta väl icke kan vara afsigten, hemställer jag, att till detta stadgande må fogas ett så lydande tillägg:

*Om tiden för
stämpelför-
ordningens
tillämpning.*

“Dock att här ofvan stadgade arfsskatt ej kan uttagas af arf efter den, som före nämnda dag afidit.”

Herr Rudebeck: Meningen är, att alla handlingar, som ingifvas efter den 1 januari 1895, karteras efter den nu antagna lagen. Så har jag fattat saken, och någon tvekan synes mig icke vid tolkningen af lagbestämmelsen kunna uppstå. Det var visserligen i utskottet tal om att undantag skulle göras för dödsbon efter personer, som afidit under detta år, men man kom till det resultat, att deraf vållades olägenhet med hänsyn till protokollets affattande, och att det enklaste vore, att stadgandet blef generelt efter en viss tid. Den handling, som inkommer till stämpelbeläggning efter den 1 januari 1895, belägges med stämpel enligt denna lag, oberoende af den tid, då personer, efter hvilken bouppteckningen upprättats, afidit, och då jag fortfarande håller före, att denna bestämmelse är den lämpligaste, tillåter jag mig yrka bifall till utskottets förslag härutinnan.

Herr Unger: Det synes under sådana förhållanden vara så mycket angelägnare att göra denna förändring. Det vore åtminstone ovanligt och emot allmänt antagna rättsprinciper stridande att gifva

*Om tiden för
stämpelför-
ordningens
tillämpning.*
(Forts.)

en förordning tillbakaverkande kraft på förhållanden, som uppkommit innan författningen trädt i kraft. Det kan vara personer, som afidit till och med innan förordningen antagits och hvilkas bo uppskattats innan förordningen trädt i kraft, ehuru uppskof med bouppteckningens ingifvande medgifvits, så att denna ej inkommer förr än efter den 1 januari 1895.

Herr Hasselrot: I motsats mot herr Unger tror jag, att bestämmelsen är tydlig och bör tolkas enligt herr Rudebecks mening. Samma förhållanden hafva förut varit före. Så har stämpeln på köpe- och gåfvobref höjts ganska betydligt, men aldrig har det då satts i fråga, att tillämpningen af den nya författningen skulle vara beroende af hvilken dag köpe- eller gåfvobrefvet upprättats, utan den har berott på tiden för handlingens inlemnande till rätten. Äfven här har det därför föreslagits, att den tid, då de förhöjda stämplarne skola träda i kraft, skall beräknas efter dagen, då handlingarna ingifvas till domstolen. Jag tror ej heller, att i den förevarande bestämmelsen kan anses ligga någon orättvisa mot delegarne i bon, der den afidne dött i år. Vilja de undvika den högre stämpeln, få de ingifva bouppteckningen under året. Och detta kan ske äfven i det osannolika fall, att något dödsbo i år redan fått så långt anstånd med bouppteckningens ingifvande som till nästa år. Vilja delegarne i sådant bo begagna sig af den lägre stämpeln, så få de påskynda boutredningen och ingifva bouppteckningen under året. Jag tror icke, att det går för sig att under samma tid tillämpa olika grundsatser för stämpelbeläggning af samma slags handlingar, utan grundsatsen torde härvid alltid böra vara enahanda.

Herr Unger: Jag har blifvit uppmärksamgjord derpå, att mitt förslag borde innehålla uttryckligt stadgande derom, att å bouppteckning efter i år afidne person, hvilken inkommer nästa år, den gamla stämpelförordningen skulle tillämpas, ty eljest skulle för sådan bouppteckning icke finnas gällande någon stämpelförfattning alls. I detta syfte erfordrar mitt förslag någon omredigering, och får jag föreslå, att dertill läggas orden "utan skall för den arfsskatt tillämpas den nuvarande stämpelpappersförordningen."

Herr Rudebeck: Jag ber att få fästa uppmärksamheten derpå, att genom en sådan tilläggsbestämmelse, som den herr Unger föreslagit, och ett sådant tillägagående, som på grund deraf skulle ega rum, nödvändiggöres förändring af dubbla bouppteckningsprotokoll. Protokollen öfver bouppteckningar, som från den 1 januari 1895 skola behandlas efter den nya stämpelförordningen, komma att få en helt annan uppställning än de protokoll, som röra bouppteckningar från den föregående tiden. Kan det då vara lämpligt att föra protokoll efter olika uppställning för bouppteckningar, som inkomma vid samma ting? Det blir mycket enklare att föra in alla bouppteckningar i samma protokoll. Denna omständighet framhölls ock af mig i bevillningsutskottet, och de ledamöter från Andra Kammaren, som förut varit af

motsatt mening med mig, funno förhållandet så beaktansvärdt, att de afstodo från att påyrka den restriktion, som herr Unger nu föreslagit. Jag tillåter mig att hemställa om bifall till utskottets förslag.

*Om tiden för
stämpelför-
ordningens
tillämpning.
(Forts.)*

Herr Ölander: Här får man naturligtvis se till, hvilket förhållande det är, som utgör grunden för bestämmande af den stämpel, som skall påläggas en bouppteckning, sedan den nya lagen träd i kraft, och detta förhållande är naturligtvis dödsfallet. Frågan blir då, huruvida dödsfallet skett innan lagen träd i kraft eller derefter. Har dödsfallet inträffat efteråt, skall skatten bestämmas efter den nya lagen, annars icke. Jag anser, att den lilla olägenheten med dubbla protokoll icke kan undvikas, och biträder herr Ungers förslag.

Herr Reuterswärd: Då det naturligtvis är mycket svårt att här på rak arm bedöma, huruvida den föreslagna redaktionsförändringen i utskottets betänkande är riktig eller icke, tager jag mig friheten hemställa, att kammaren ville återremittera denna punkt till utskottet, hvars tid sannolikt derigenom icke skall blifva mycket upptagen.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att i afseende på det nu föredragna stadgandet yrkats, dels att detsamma skulle godkännas, dels, af herr *Unger*, att stadgandet skulle godkännas med följande tillägg: "dock att här ofvan stadgad arfsskatt ej kan uttagas af arf efter den, som före nämnda dag aflidit, utan skall för den beskattning tillämpas nuvarande stämpelpappersförordning"; dels och att ifrågakande stadgande skulle visas åter till utskottet.

Sedermera gjordes propositioner i enlighet med dessa yrkanden; och förklarades propositionen på stadgandets återförvisning vara med öfvervägande ja besvarad.

Tabellerna och rubriken.

Godkändes.

Utskottets i punkten gjorda hemställan.

Herr Cavalli: Då kammaren gjort åtskilliga ändringar i det förevarande författningsförslaget, hemställer jag, att mom. 1:o måtte till utskottet återremitteras.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, hvarefter utskottets förevarande hemställan visades åter till utskottet.

2 punkten.

mom. a).

Utskottets hemställan bifölls.

Om
utsträckande
af tiden för
uppteckning
af död mans
bo.

mom. b).

Herr Annerstedt: Då bevillningsutskottet i denna punkt föreslagit en skrivelse till Kongl. Maj:t i ett ämne, som tillhör lagutskottets behandling, nemligen rörande ändring af 9 kap. 2 § ärfdebalken, får jag vördsamt hemställa, att kammaren måtte afslå detta förslag.

Herr Cavalli: Jag ber att få instämma i den siste ärade talarrens yrkande, men anhåller, att kammaren måtte medgifva, att i stället för de å sid. 16 i betänkandet förekommande orden i motiveringen: "ansett sig böra hemställa om aflåtande af skrivelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning i detta ämne" måtte införas följande: "ansett sig icke böra underlåta att betona angelägenheten af att Kongl. Maj:t måtte taga under öfvervägande, huruvida icke en sådan ändring skulle utan olägenhet kunna vidtagas". Den ringa ändring af motiveringen, hvarom jag sålunda får hemställa, har redan blifvit af Andra Kammaren besluten.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att beträffande det nu föredragna momentet endast yrkats, att hvad utskottet hemställt skulle afslås.

På härefter gjord proposition biföll kammaren detta yrkande.

Vidare yttrade herr talmannen, att i afseende på motiveringen yrkats, af herr Cavalli, att kammaren skulle, i stället för de å sidan 16 i betänkandet förekommande orden: "ansett sig böra hemställa om aflåtande af skrivelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning i detta ämne", godkänna följande: *ansett sig icke böra underlåta att betona angelägenheten af att Kongl. Maj:t måtte taga under öfvervägande, huruvida icke en sådan ändring skulle utan olägenhet kunna vidtagas.*

Detta yrkande bifölls.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande lagutskottets den 24 och 25 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 56, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 4 § ärfdebalken, lag angående värdering af död mans bo och lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, inteckningar och andra ärenden den 16 juni 1875, dels ock väckt motion i anledning af nämnda förslag till lag angående värdering af död mans bo.

Lagförslag
angående ändrad
lydelse
af 9 kap. 4 §
ärfdebalken.

1 punkten.

Herr Annerstedt: Jag ber att få vördsamt yrka bifall till lagutskottets förslag, dock med det tillägg, att till författningen fogas orden: Denna lag träder i kraft den 1 januari 1895.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i förevarande punkt hemställt, dock med den ändring, att i slutet af den föreslagna lagen tillades: *Denna lag träder i kraft den 1 januari 1895.*

2 och 3 punkterna.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning af statsutskottets den 25 och 27 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 5 a, angående uppförande i 1895 års riksstat af anslag till disciplinkompaniet, biföll kammaren utskottets i detta utlåtande gjorda hemställan.

Föredrogs å nyo statsutskottets den 25 och 27 innevarande april bordlagda utlåtande n:o 53, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beredande af ökad utrymme för tekniska skolan i Stockholm m. m.

*Anslag till
landbruks-
akademien
för ny utställ-
ningslokal.*

Herr Boström, Filip: Som kammaren behagade finna, har Kongl. Maj:t i sin förevarande proposition föreslagit Riksdagen att till landbruksakademien öfverlemna en summa af 5,000 kronor årligen såsom ersättning för förlusten af den lokal, akademien sedan år 1863 haft sig upplåten i det hus, der den tekniska skolan har sin verksamhet. Nu är förhållandet, att tekniska skolans verksamhet tilltagit i den grad, att den har behof af ökad utrymme uti sitt hus, men landbruksakademien kan icke afstå från sin lokal derstädes utan ersättning. Med stöd af ett utaf sakkunnige personer upprättadt värderingsinstrument har Kongl. Maj:t funnit, att den ersättning, som borde ifrågakomma, uppgår till 5,000 kronor årligen, samt föreslagit, att detta belopp måtte för ändamålet af statsmedel anvisas. Statsutskottet, som behandlat frågan, har deremot på grund af inhemtade upplysningar ansett, att den begärda summan är väl högt tilltagen, samt trott, att akademien skulle vara sinnad att afstå från sin ifrågasvarande rättighet för en ersättning af 4,000 kronor om året. Emellertid har utskottet tillika föreslagit, att denna ersättning skulle utgå på det sätt, att Riksdagen nu beviljade ett anslag af 4,000 kronor på extra stat för år 1895. Sedan detta ärende behandlades i utskottet, har man nu fått upplysningar derom, att landbruksakademien, om den än kunde nöja sig med det nedsatta anslaget af 4,000 kronor, dock, på den grund att akademien ostridigt har rätt att behålla sin lokal i tekniska skolans hus, icke under några vilkor kan gå in på att anslaget beviljas endast på extra stat. Skulle detta ske, vore det nemligen möjligt, att Riksdagen ett annat år indroge anslaget, och akademien, som då redan aflemnat lokalen till tekniska skolan, vore då utan någon ersättning därför.

*Anslag till
landbruks-
akademien
för nyutställ-
ningslokal.
(Forts.)*

Med anledning häraf tillåter jag mig yrka, att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen för ifrågasvarande ändamål beviljar ett årligt anslag af 4,000 kronor, och icke, såsom af utskottet föreslagits, allenast anslår beloppet på extra stat för 1895.

Skulle detta förslag, som äfven kommer att väckas i Andra Kam-maren, vinna bifall, erfordras någon omredigering af motiveringen i utskottets betänkande, och får jag därför föreslå, att kammaren måtte besluta, att, i stället för den i utskottets utlåtande näst före dess hemställan förekommande punkt, godkänna följande: Då vidare akademiens inkomststat ej skäligen bör ökas med anslag utöfver det belopp, som anses motsvara hvad akademien kommer att årligen ut-gifva för ny utställningslokal, anser Riksdagen den föreslagna årliga ersättningen utan skada kunna nedsättas till 4,000 kronor.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i afseende på utskottets i förevarande utlåtande gjorda hemställan endast blifvit yrkadt, af herr *Boström, Filip*, att denna hemställan skulle bifallas med den ändring, att orden: "å extra stat för år 1895 beviljar ett anslag" utbyttes mot orden: *beviljar ett årligt anslag*.

Härefter gjordes propositioner, först på bifall till utskottets hem-ställan oförändrad samt vidare på godkännande af nyssnämnda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med ja besvarad.

Vidare yttrade herr talmannen, att, beträffande utskottets motive-ring, herr *Boström, Filip*, framställt det yrkande, att kammaren skulle, i stället för den i utlåtandet näst före utskottets hemställan före-kommande punkt, godkänna följande: *Då vidare akademiens inkomst-stat ej skäligen bör ökas med anslag utöfver det belopp, som anses mot-svara hvad akademien kommer att årligen utgifva för en ny utställnings-lokal, anser Riksdagen den föreslagna årliga ersättningen utan skada kunna nedsättas till 4,000 kronor.*

På härefter gjord proposition biföll kammaren herr Boströms nyssberörda yrkande.

Vid förnyad föredragning af statsutskottets den 25 och 27 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 54, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om anslag till förvärfvande för statens samlingar af vissa föremål ur konstsamlingen å Finspong, biföll kammaren utskottets i detta utlåtande gjorda hemställan.

Anmäldes och bordlades bevillningsutskottets betänkanden:

n:o 19, i anledning Kongl. Maj:ts proposition med förslag till bestämmelser i fråga om beloppet af den afgift, som bör för denatu-rering af bränvin erläggas;

Lördagen den 28 April, e. m.

45 N:o 30.

n:o 21, angående hvitbetssockertillverkningsafgiften; och
n:o 22, angående vilkoren för tillverkning af bränvin.

På framställning af herr talmannen beslöts, att de ärenden, som denna dag bordlagts första gången, skulle uppföras främst på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 10,38 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.

Söndagen den 29 april.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.; och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Justerades tre protokollsutdrag för gårdagen.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran följande, under gårdagen bordlagda ärenden, nemligen: statsutskottets memorial och utlåtanden n:is 62—70, bevillningsutskottets betänkanden n:is 19—22, bankoutskottets memorial n:is 8 och 9, lagutskottets utlåtanden n:is 58 och 59 samt Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande n:o 7.

På framställning af herr vice talmannen beslöts, att på föredragningslistan till nästa sammanträde ärendena skulle uppföras, som följer, nemligen: statsutskottets memorial n:is 62 och 63, bevillningsutskottets betänkande n:o 20, statsutskottets utlåtande n:o 60, bevillningsutskottets betänkande n:o 22, statsutskottets utlåtande n:o 56, bevillningsutskottets betänkande n:o 16 och statsutskottets utlåtande n:o 52, memorial n:o 55 samt utlåtanden n:is 57, 58 och 51 och deretter öfriga betänkanden i den ordning, de till hvarandra intoge å dagens föredragningslista.

Kammaren åtskildes kl. 2,44 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.